

Poliisiopiskelijoiden osaamistaso Jyväskylässä

Työharjoitteluohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia
opiskelijoiden osaamistasosta valvonta- ja
hälytyssektorilla

Kumpula, Antti

9/2024

Opinnäytetyö / poliisi (AMK)

Tiivistelmä

TEKIJÄ:	Kumpula, Antti
OPINNÄYTETYÖN NIMI:	Poliisiopiskelijoiden osaamistaso Jyväskylässä. Työharjoitteluohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia opiskelijoiden osaamistasosta valvonta- ja hälytyssektorilla.
OPINNÄYTETYÖN MUOTO:	tutkimuksellinen
JULKISUUSASTE:	julkinen
OHJAAJA:	Kyrönviita, Mika & Saari, Jari
TUTKINTO:	Poliisi (AMK)
SIVUMÄÄRÄ:	36
TARKASTUSKUUKAUSI JA -VUOSI:	9/2024
AVAINSANAT:	Valvonta- ja hälytyssektori, osaamistaso, koulutus, työharjoittelu, kvalitatiivinen tutkimus, teemahaastattelu, Sisä-Suomen poliisilaitos

Opinnäytteen tarkoituksena oli selvittää Jyväskylän poliisilaitoksella työskentelevien harjoittelunohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia harjoittelijoiden osaamistasosta ja siitä, miten he suoriutuvat valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää mitkä ovat keskeisimmät asiat/ominaisuudet, mitä harjoittelijoilta vaaditaan valvonta- ja hälytyssektorilla sekä millainen käsitys ohjaajilla on Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta ja onko opetuksessa asioita, joihin tulisi heidän mielestään kiinnittää enemmän huomiota.

Kyseessä on kvalitatiivinen tutkimus ja tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Tutkimuksessa haastateltiin neljää vanhempaa konstaapelia, jotka toimivat harjoitteluohjaajina Jyväskylän valvonta- ja hälytyssektorilla. Haastateltavat esiintyvät anonymisti opinnäytetyössäni. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi aiheeseen liittyviä aiempia tutkimuksia sekä Poliisiammattikorkeakoulun koulutusta ja opintokokonaisuutta opintosuunnitelman näkökulmasta. Työn keskeisenä lähteenä toimii kuitenkin haastateltavien kokemuksiin perustuva tieto ja havainnot.

Tutkimuksessani kävi ilmi, että harjoittelijoiden teoria osaaminen on ihan hyvällä tasolla, mutta joissakin käytännön asioissa havaittiin puutteita. Ohjaajien mielestä, harjoittelijat suoriutuvat ihan hyvällä tasolla valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä. Suoriutumiseen isoimpana vaikuttavana tekijänä pidettiin henkilön taustaa ja aikaisempaa elämänkokemusta. Koulutuksessa tuli kiinnittää huomiota siihen, että opetus ja työ kohtaisivat mahdollisimman hyvin.

Abstract

AUTHOR:	Kumpula, Antti
TITLE OF THESIS:	Skill level of Police students in Jyväskylä. Supervisors' views and experiences regarding students' skill levels in the surveillance and alarm sector.
TYPE OF THESIS:	research-based thesis
PUBLICITY:	public
SUPERVISOR:	Kyrönviita, Mika & Saari, Jari
DEGREE:	Bachelor of Police Services
NUMBER OF PAGES:	36
MONTH AND YEAR OF REVIEW:	9/2024
KEYWORDS:	Surveillance and alarm sector, skill level, training, internship, qualitative research, theme interview, Central Finland Police Department

The purpose of the thesis was to investigate the views and experiences of internship supervisors working at the Jyväskylä Police Department regarding the skill levels of trainees and how they perform in various tasks within the surveillance and alarm sector. Additionally, the aim was to identify the key aspects/qualities required from trainees in the surveillance and alarm sector. The study also sought to determine whether there are aspects of the teaching that, according to the supervisors, should receive more attention.

This is a qualitative study, and the research method used was theme interviews. The study involved interviewing four senior constables who serve as internship supervisors in the surveillance and alarm sector in Jyväskylä. The interviewees remain anonymous in my thesis. The theoretical part of the thesis reviews previous research related to the topic, as well as the training and curriculum of the Police University College from the perspective of the study plan. However, the central source of information and observations in the thesis is based on the experiences of the interviewees.

In my research, it became apparent that the trainees' theoretical knowledge is at a fairly good level, but some practical aspects showed deficiencies. According to the supervisors, the trainees perform at a fairly good level in the various tasks of the surveillance and alarm sector. The biggest factor influencing performance was considered to be the individual's background and previous life experience. It was noted that the training should focus on ensuring that teaching and practical work align as closely as possible.

Sisällys

1 Johdanto	5
2 Aihe ja tutkimuskysymykset	6
3 Tutkimuksen tietoperusta	6
3.1 Koulutus	7
3.2 Opintokokonaisuudet	7
3.3 Harjoittelu nuoremman konstaapelin määräaikaisessa virkasuhteessa	12
3.4 Aiemmat tutkimukset	13
4 Tutkimuksen toteuttaminen	17
4.1 Kvalitatiivinen tutkimus	17
4.2 Teemahaastattelu	18
4.3 Haastattelujen toteuttaminen	18
4.4 Aineiston analysointi	19
5 Tutkimustulokset	19
5.1 Koulutus	20
5.2 Valvonta- ja hälytyssektori	23
6 Tutkimuksen johtopäätökset	31
6.1 Yhteenveto	33
7 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	34
7.1 Tutkimuksen luotettavuus	34
7.2 Tutkimuksen eettisyys	35
8 Pohdinta	35
8.1 Mahdollisia jatkotutkimusaiheita	37
Lähteet	38
Liite 1 Saatekirje	40
Liite 2 Haastattelurunko	42

1 Johdanto

Opinnäytetyöni tarkoituksena on perehtyä valvonta- ja hälytystoimintajaksoon niin Poliisiammattikorkeakoulun opetuksen kuin harjoittelujakson näkökulmasta. Opinnäytteen tarkoituksena oli selvittää työharjoitteluohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia opiskelijoiden osaamisesta ja kyvystä toimia valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävissä sekä verrata haastatteluissa nousseita asioita aiempiin tutkimuksiin ja Poliisiammattikorkeakoulun antamaan opetukseen ennen harjoittelua. Lisäksi selvitin, millainen käsitys ohjaajilla oli opiskelijoiden opetuksesta ja osaamistasosta ennen harjoittelujaksoa.

Opinnäyte toteutettiin julkisena, ilman turvaluokiteltua aineistoa. Työn tavoitteena oli tuottaa tietoa Poliisiammattikorkeakoululle siitä, kuinka opetus vastaa työelämän vaatimuksia, antaa tietoa harjoitteluun tuleville opiskelijoille työelämän vaatimuksista sekä palvella harjoitteluohjaajia antamalla heille tietoa Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta.

Poliisiammattikorkeakoulu on Poliisihallituksen alainen oppilaitos, jota hallinnoi sisäministeriö. Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa sisäisen turvallisuuden alalla tutkimukseen ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa ammattikorkeakouluopetusta, jonka tavoitteena on kouluttaa asiantuntija- ja johtamistehtäviin sekä tukea yksilön ammatillista kasvua ja edistää elinikäistä oppimista. Poliisin (AMK) -tutkinnon tavoitteena on antaa valmiudet toimia itsenäisesti ja moniammatillisessa poliisityössä asiantuntijana sekä kehittää poliisitoimintaa. Opetussuunnitelmassa mainitaan lisäksi, että Poliisiammattikorkeakoulu harjoittaa soveltavaa tutkimus- ja kehittämistyötä, jonka tarkoituksena on palvella poliisitoiminnan sekä sisäisen turvallisuuden suunnittelua ja kehittämistä sekä Poliisiammattikorkeakoulun opetusta. (Laki Poliisiammattikorkeakoulusta 1164/2013.)

Poliisi (AMK) -tutkinnon laajuus kokonaisuudessaan on 180 opintopistettä (op) ja kesto noin kolme vuotta. Noin 1,5 vuoden perus- ja ammattiopintojen jälkeen harjoittelijat siirtyvät eri poliisilaitoksille harjoittelujaksolle. (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 13–14). Harjoittelu on 55 opintopisteen (op) laajuinen kokonaisuus, jonka aikana opiskelijat ovat nimitettyinä nuoremman konstaapelin määräaikaiseen virkasuhteeseen. Harjoittelujakson aikana opiskelijat työskentelevät operatiiviseen poliisitoimintaan liittyvissä valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan sekä rikostorjunnan miehistötason tehtävissä yhdessä kokeneemman poliisin kanssa. Lisäksi opiskelija perehtyy poliisin asiakaspalveluun, teknisen rikostutkinnan ja lupavalvonnan tehtäviin. (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 49.)

2 Aihe ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Jyväskylän poliisilaitoksella toimivien työharjoitteluohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia poliisin (AMK) -tutkinnon opiskelijoiden osaamistasosta ja kyvystä toimia valvonta- ja hälytyssektorilla harjoittelun aikana. Tutkimuksessa haastattelin neljää vanhempaa konstaapelia, jotka toimivat harjoitteluohjaajina Jyväskylän valvonta- ja hälytyssektorilla. Näin saatiin otantaa useamman ohjaajan näkemyksiä ja kokemuksia. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voitaisiin mahdollisesti hyödyntää Poliisiammattikorkeakoulun opetuksen kehittämisessä.

Mielestäni opinnäytetyön rajaus ja näkökulma on hyvä, sillä aikaisemmin aiheeseen liittyviä tutkimuksia on tehty vuonna 2020 ja 2022, joista molemmat keskittyvät Jyväskylän poliisilaitokselle. Lisäksi vuonna 2020 tehdyssä väitöskirjassa, perehdytään poliisin tutkintokoulutuksen kokonaisuudistukseen ja sen vaikutuksista tutkinnosta valmistuvien opiskelijoiden ammatillisen osaamisen tasoon. Näihin tutkimuksiin verrattuna tutkimukseni antaa tietoa poliisin (AMK) -tutkinnon opiskelijoiden osaamisesta ohjaajien näkökulmasta.

Keskeisimmät tutkimuskysymykset:

1. Millainen on ohjaajien käsitys Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta? Ja onko asioita, joihin koulutuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota?
2. Millainen harjoittelijoiden osaamistaso on harjoitteluun saapuessa ohjaajien mielestä? Onko osaaminen hyvällä tasolla vai onko siinä puutteita?
3. Miten harjoittelijat suoriutuvat valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä?
4. Mitkä ovat keskeisimmät asiat/ominaisuudet mitä harjoittelijoilta vaaditaan valvonta- ja hälytyssektorilla?

3 Tutkimuksen tietoperusta

Koska koulutus liittyy olennaisesti opiskelijoiden osaamistasoon, halusin avata hieman Poliisiammattikorkeakoulun opetusta opintosuunnitelman kautta. Tietoperustana on myös aiemmin tehtyjä opinnäytetöitä liittyen valvonta- ja hälytystoimintasektoriin, alaan liittyvää kirjallisuutta ja lainsäädäntöä sekä yksi väitöskirja.

3.1 Koulutus

Kuvassa 1 on kuvattu Poliisi (AMK) -tutkinnon rakennetta. Poliisi (AMK) -tutkinnon laajuus kokonaisuudessaan on 180 opintopistettä (op) ja kesto noin kolme vuotta. Tutkinto koostuu perus- ja ammattiopinnoista (100 op), ammatillista osaamista edistävästä harjoittelusta (55 op), opinnäytetyöstä (15 op) ja vapaasti valittavista opinnoista (10 op). Perus- ja ammattiopinnot koostuvat: poliisityötä tukevasta osaamisesta (26 op), rikostorjunta- ja tutkintaosaamisesta (18 op), valvonta- ja hälytystoimintaosaamisesta (24 op) ja yhteiskunnallisen turvallisuuden kehittämisosaamisesta (32 op). (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 13–14.)

POLIISI (AMK) -TUTKINTO 180 op

Poliisityötä tukeva osaaminen 26 op		Rikostorjunta- ja tutkinta-osaaminen 18 op	Valvonta- ja hälytystoiminta-osaaminen 24 op	Yhteiskunnallisen turvallisuuden kehittämisosaaminen 32 op	
Orientoivat opinnot 3 op	Poliisiviestintä 3 op	Rikostorjunnan perusteet 3 op	Valvonta- ja hälytystoiminnan perusteet 3 op	Poliisi, yksilö ja yhteiskunta 4 op	Poliisin lupahallinto 3 op
Ruotsin kieli ja viestintä 3 op	Englannin kieli ja viestintä 3 op		Liikenneturvallisuus 7 op	Poliisitoiminnan suunnittelu ja johtamisen perusteet 6 op	Tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot 7 op
Ajotekniikka ja -taktiikka 3 op	Liikuntakasvatus ja fyysinen toimintakyky 3 op	Esitutkinta 15 op	Operatiivinen kenttätoiminta ja sen johtaminen 14 op	Poliisitoiminnan oikeudellinen perusta 12 op	
Voimankäyttö ja voimankäytön taktiikat 8 op					
Harjoittelu 55 op					
Valvonta ja hälytystoiminta sekä liikennevalvonta		Rikostorjunta	Asiakaspalvelu ja lupavalvonta sekä tekninen rikostutkinta		
Vapaasti valittavat opinnot 10 op					
Opinnäytetyö 15 op					

Kuva 1: Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 13

3.2 Opintokokonaisuudet

Perus- ja ammattiopinnot kestävät siis noin 1,5 vuotta, jonka aikana opiskelijat saavat valmiuksia toimia poliisin eri tehtävissä. Perusopinnot ajoittuvat pääosin ensimmäiseen opintovuoteen, jonka aikana opiskelijat hankkivat laaja-alaisen yleiskuvan poliisin asemasta ja merkityksestä yhteiskunnassa, työelämässä sekä kansainvälisellä tasolla. Opiskelijat perehtyvät poliisin tehtäväalueen yleisiin teoreettisiin perusteisiin sekä viestintään liittyviin asioihin ja saavat lisäksi koulutusta työssään tarvitsemaan kielitaitoon. (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 13.) Ammattiopinnot alkavat myös ensimmäisellä opintovuodella ja jatkuvat opintojen loppuun saakka. Ammattiopintojen tarkoituksena on antaa opiskelijalle poliisin ammatin edellyttämä ydinosaaminen. Opiskelija perehtyy sisäisen turvallisuuden ongelmakokonaisuuksiin ja sovellutuksiin ja niiden tieteellisiin perusteisiin. Tavoitteena saavuttaa taso, jolloin opiskelija valmistuttuaan kykenee

toimimaan sisäisen turvallisuuden asiantuntijatehtävissä ja osallistumaan työyhteisön kehittämiseen. (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 14.)

Ennen harjoittelua opiskelijalla tulee olla hyväksytysti suoritettuna seuraavat opintojaksot, jotka lueteltu Poliisiammattikorkeakoulun opintosuunnitelmassa 2022–2024 seuraavasti:

Valvonta- ja hälytystoiminnan perusteet opintojakso, jonka osaamistavoitteena on, että ”*opiskelija osaa poliisin suorittaman valvonnan työmuodot yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, selittää poliisin ennalta estävän työn merkityksen ja sen valtakunnalliset työmuodot, kuvailla eri työmenetelmiä valvonta- ja hälytystehtävissä, osaa viranomaisverkon (VIRVEN) käyttöä koskevat määräykset ja ohjeet sekä osaa käyttää VIRVE-radiota valvonta- ja hälytystehtävissä*” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 27–28).

- Operatiivinen kenttätoiminta ja sen johtaminen opintojakso, joka sisältää poliisin viesti- ja johtamisjärjestelmät, ensiapu, hälytystehtävät ja valvonta 1 ja 2 osajaksot:

Poliisin viesti- ja johtamisjärjestelmät osajakson osaamistavoitteena on, että ”*opiskelija osaa käyttää valvonta- ja hälytystoiminnassa tarvittavia tieto-, viesti- ja johtamisjärjestelmiä (POKE, VIRVE) osaa tehdä ensiarvion ja arvioida potilaan kunnon, tunnistaa tavallisimmat sairaskoh-
taukset sekä pystyy antamaan hätäensiapua potilaalle* (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 30–31).

Hälytystehtävät ja valvonta 1 osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”*osaa toimia poliisipartiossa eri rooleissa, ymmärtää tilanne- ja riskiarvion merkityksen eri poliisi tehtävillä ja osaa huomioida työturvallisuuteen liittyvät seikat, hallitsee erilaisia vuorovaikutus taitoja, osaa toimia perusluonteisissa valvonta- ja hälytystehtävissä sekä hallitsee niihin liittyvät toimivaltuudet ja osaa käyttää poliisin tiedustelujärjestelmää (POTI)*” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 31–32).

Hälytystehtävät ja valvonta 2 osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”*tuntee operatiivisen johtamisjärjestelmän ja osaa toimia monipartio tehtävillä, tuntee poliisin etsintätaktiikat, osaa toimia perusluonteisissa valvonta- ja hälytystehtävissä sekä tuntee niihin liittyvät toimivaltuudet, tunnistaa vaativat vuorovaikutustilanteet, tuntee sakko- ja rikosprosessit ja osaa toimia niiden mukaisesti*” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 32).

- Voimankäyttö ja voimankäytön taktiikat opintojakso, joka sisältää voimankäyttö 1–4 osajaksot:

Voimankäyttö 1 osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”*tietää fyysisen voimankäytön (FVK) opetetut tekniikat ja osaa harjoitella turvallisesti FVK, käsirautojen, OC-sumuttimen ja*

teleskoopipatukan käyttöä, osaa määritellä lievempiin voimakäyttöväliseisiin liittyvät rajoitukset, riskit ja seuraukset sekä tietää ensiaputoimet liittyen OC-sumuttimen käyttöön” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 24).

Voimankäyttö 2 osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa soveltaa FVK-tekniikoita eri ympäristöissä, hyödyntää lievempiä voimankäyttöväliseitä, osaa käsitellä virka-asetta turvallisesti sekä kehittää ampumataitoa itsenäisesti, ymmärtää hyvän ja työturvallisen perustoiminnan osana poliisitaktisia toimintamalleja voimankäyttötilanteissa, tietää oven murtamiseen käytettävät välineet ja taktiikat sekä ymmärtää henkilökohtaisten stressimekanismien merkityksen poliisi-työssä ja oppii tuntemaan niiden hallintaan liittyviä perusteita” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 25).

Voimankäyttö 3 osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa soveltaa FVK-tekniikoita voimankäyttötilanteissa ja tietää niihin liittyvät rajoitteet, riskit ja mahdolliset seuraukset, osaa huomioida sivullisten turvallisuuteen liittyvät seikat pakkopysäytyksessä sekä käyttää piikkimattoa työturvallisesti, tunnistaa voimankäyttö tilanteisiin liittyvät stressireaktiot ja osaa säädellä niitä” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 25–26).

Voimankäyttö 4 osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”ymmärtää poliisimiehen toimintavollisuuden ja riskit äärimmäisissä toisen hengen ja terveyden vaarantavissa tilanteissa sekä tietää hätäsuunnitelmantoiminta-mallin ja osaa toimia tilanteissa itsenäisesti, osaa käsitellä virka-asetta ja omaa hyvän ampumataidon, osaa käyttää FVK-tekniikoita sekä tietää etälamauttimen käyttöön liittyvät toimintaperiaatteet ja riskit sekä osaa käyttää etälamautinta” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 26).

- Liikenneturvallisuus opintojakso, joka sisältää liikennesäännöt ja ajo-oikeus, liikennerikostutkinta ja liikennevalvonta ja liikennerikosoikeus osajaksot:

Liikennesäännöt ja ajo-oikeus osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa selittää resurssien merkityksen liikennehavaintojen ja liikennekäyttäytymisen taustalla, tietää keskeiset liikenneturvallisuuden vaikuttavat tekijät, ymmärtää liikenneturvallisuustyön osana ennalta estävää työtä, tietää ajokorttiluokat, tunnistaa liikenneanalyysin työkaluja ja menetelmiä sekä osaa soveltaa liikenteeseen liittyvää lainsäädäntöä” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 28).

Liikennerikostutkinta ja liikennevalvonta osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa suorittaa liikenneonnettomuuspaikkaan ja liikennejuopumukseen liittyvät teknisen ja taktisen tutkinnan toimenpiteet ja hallitsee näihin liittyvät ohjeet ja määräykset, osaa soveltaa keskeisimpiin

ajoneuvoihin liittyviä säännöksiä sekä tuntee keskeisimmät liikennerikosten tunnusmerkitöt” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 29).

Liikennerikosoikeus osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”*osaa tulkita ja soveltaa keskeisimpiä tieliikennesääntöjä, niihin liittyvää toimivaltaa, rajoittavia sääntöjä sekä periaatteita, soveltaa tieliikennesääntöä kolari- ja vahinkotilanteissa ja käyttää liikenteen rangaistusjärjestelmää sekä tulkita rikoslain yleisen osan säännöksiä soveltaa sitä esille tulevissa liikennetapauksissa*” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 29–30).

- Ajotekniikka ja taktiikka opintojakso, joka sisältää poliisiauto työvälineenä ja ajoneuvojen tekniikka sekä ajotaito osajaksot:

Poliisiauto työvälineenä ja ajoneuvojen tekniikka osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”*tietää poliisiauton hallintalaitteet ja osaa tehdä päivittäisen huollon sekä tuntee sen varusteet ja osaa tehdä tarkastaa ajoneuvon liikennekelpoisuuden*” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 23).

Ajotaito osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija *käsitellä ja kuljettaa poliisiautoa erilaisissa ajotilanteissa turvallisesti* (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 24).

Rikostorjunnan perusteet opintojakso, jonka osaamistavoitteena on, että opiskelija ”*osaa selittää esitutkinnan tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet, osalliset ja heidän oikeudet, yleiset säännökset sekä läsnäolon esitutkinnassa, tietää esitutkintapöytäkirjan rakenteen ja merkityksen rikosprosessissa, tuntee julkisuuslainsäädännön peruskäsitteet, osaa kirjata perusilmoituksen poliisiasian tietojärjestelmään (PATJA) ja kykenee määrittelemään teknisen tutkinnan merkityksen osana esitutkintaa*” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 34).

- Esitutkinta opintojakso, joka sisältää alkutoimet, kuulustelut, pakkokeinot ja tiedonhankinta, rikostyyppien erityispiirteitä osajaksot:

Alkutoimet osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”*osaa suorittaa rikospaikkatutkintaa, löytää ja taltioida käyttökelpoisia näytteitä, valmistaa laadukkaan valokuvaliitteen, suorittaa selkälinjauksen sekä henkilörekisteröinnin*” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 35).

Kuulustelut osajakson oppimistavoitteena on, että opiskelija ”*osaa suorittaa alustavia puhutteluja ja kuulusteluja noudattaen ohjeita ja määräyksiä taktinen näkökulma huomioiden, ymmärtää lapsen kohtaamiseen liittyvät erityispiirteet sekä osaa käyttää poliisin lomakkeita*” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 36).

Pakkokeinot ja tiedonhankinta osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa soveltaa vapautteen, omaisuuteen ja henkilöön liittyviä pakkokeinoja, kuvata kyberturvallisuusympäristöä ilmiönä, selittää digitaalisen todistelun keskeisimmät asiat, toimia kybertoimintaympäristössä, käyttää poliisin käytössä olevia järjestelmiä ja rekistereitä sekä avoimia lähteitä ja määrittellä maassaolon edellytykset ja valvonnan keinot” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 36).

Rikostyyppien erityispiirteitä osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa suorittaa taktiset ja tekniset tutkintatoimenpiteet tutkittavana olevassa asiassa, perustella tutkintatoimenpiteensä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin sekä perus- ja ihmisoikeuksia edellyttämällä tavalla, soveltaa toimintamenetelmiä eri rikostyyppien tutkintatilanteissa ja arvioida niiden vaikuttavuutta sekä käyttää tietojärjestelmiä ohjeiden mukaisesti” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 37).

- Poliisitoiminnan oikeudellinen perusta opintojakso, joka sisältää johdatus oikeuteen, toimivaltajärjestelmän perusteet, poliisitoiminnan laillisuus ja oikeusturva, rikosoikeuden yleiset opit, rikosten tunnusmerkistöt, rikosprosessin perusteet, oikeudenmukainen rikosprosessi ja yksityisoikeus osajaksot:

Johdatus oikeuteen osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa oikeudelliset peruskäsitteet, luokitella oikeuslähteet, soveltaa oikeusnormeja yksinkertaiseen perustapaukseen, suorittaa oikeudellista tiedonhakua ja merkitä oikeuslähteet kirjallisissa tehtävissä” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 40–41).

Toimivalta järjestelmän perusteet osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa määrittellä poliisin toimivaltajärjestelmän keskeiset käsitteet, keskeiset toimivaltuudet, toimivaltuuksien rajoitusperiaatteet, perus- ja ihmisoikeuksien kytkeytymisen poliisin toimivallan käyttöön” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 41).

Poliisitoiminnan laillisuus ja oikeusturva osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa tulkita keskeisimpiä toimivaltasäännöksiä, soveltaa toimivaltuuksia ja ratkaista niiden käyttöön liittyviä asioita, tietää voimankäyttöön ja hätävarjeluun liittyvät säännökset, tietää perusasiat virka-avusta, poliisitutkinnasta ja järjestyslain systematiikasta” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 42).

Rikosoikeuden yleiset opit osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa määrittellä rikosoikeuden keskeiset käsitteet, periaatteet, rikosvastuun perustavat ja poistavat seikat sekä soveltaa oikeusnormeja ja ratkaista oikeudellisia soveltamisongelmia” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 42).

Rikosten tunnusmerkit osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa tulkita keskeisiä rikostyyppejä, soveltaa oikeusnormeja ja ratkaista oikeudellisia soveltamisongelmia sekä määrittellä rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän pääpiirteet” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 43).

Rikosprosessin perusteet osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa määrittellä rikosprosessioikeudelliset peruskäsitteet, rakenteet ja periaatteet, soveltaa rikosprosessioikeudellisia menettelysäännöksiä ja perus- ja ihmisoikeudet huomioiden, ratkaista oikeudellisia soveltamisongelmia, soveltaa rikosprosessioikeuden säännöksiä ja ratkaista rikosten näyttöön liittyviä ongelmia todistelun kannalta sekä määrittellä ja soveltaa rikosprosessioikeudellisia menettelysäännöksiä esitutkinnassa” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 43-44).

Oikeudenmukainen rikosprosessi osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa tulkita ja soveltaa asianomistajan suojelutarpeen määrittämiseen liittyvät seikat, tulkita ja soveltaa tunnistamiseen liittyviä erilaisia tilanteita, tulkita ja soveltaa kuulustelua, esitutkintaa ja keskeisiä rikosprosessioikeudellisia säännöksiä eri tilanteissa” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 44).

Yksityisoikeus osajakson osaamistavoitteena on, että opiskelija ”osaa määrittellä yksityisoikeuden keskeiset oikeudelliset peruskäsitteet, periaatteet ja rakenteet poliisitoiminnassa, soveltaa oikeusnormeja poliisin toimenpiteissä ja ratkaista poliisitehtävien yhteydessä tulleita yksityisoikeudellisia soveltamisongelmia” (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 45).

Edellä mainittujen opintojaksojen lisäksi opiskelijalla tulee olla suoritettuna työelämän asettamien vaatimusten mukaiset verkkokurssit (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 51).

3.3 Harjoittelu nuoremman konstaapelin määräaikaisessa virkasuhteessa

Työharjoittelu on olennainen osa ammatillista koulutusta. Noin 80-luvulle asti poliisin työn oppiminen tapahtui lähinnä käytännön työssä oppien, sillä poliisin peruskoulutus oli lähinnä lyhyt perehdyttämiskurssi. Harjoittelujakson myötä uuden tulokkaan työskentely ja perehdyttäminen yhdessä kokeneemman poliisin kanssa katsottiin ideaaliseksi malliksi, jonka kautta työn oppiminen ajateltiin tapahtuvan. Jotkut poliisit kuitenkin kertovat, että ensimmäisenä työpäivänä heidät laitettiin toisen maalaispojan kanssa kulkemaan jalkapartiossa pitkin Helsingin katuja ja siinä lähinnä yritettiin pitää huolta, ettei eksyisi oudossa kaupungissa. (Honkonen 2000, 5.) Nykyään tilanne on kuitenkin onneksi hieman erilainen. Noin 1,5 vuoden opintojen jälkeen opiskelijat lähtevät noin 10 kuukauden mittaiselle työharjoittelujaksolle eri poliisilaitoksille. Työharjoittelujakson aikana opiskelijat työskentelevät operatiiviseen poliisitoimintaan liittyvissä valvonta- ja hälytystoiminnan- liikennevalvonnan ja rikostorjunnan miehistötason tehtävissä yhdessä kokeneemman

poliisin kanssa. Lisäksi opiskelija perehtyy poliisin asiakaspalveluun, teknisen rikostutkinnan ja lupavalvonnan tehtäviin. Harjoittelun aikana opiskelijat ovat nimitettyinä nuoremman konstaapelin määräaikaiseen virkasuhteeseen. Virkasuhteeseen nimittämisen edellytyksenä on, että edellisessä osiossa mainitut opintokokonaisuudet sekä työelämän asettamien vaatimusten mukaiset verkkokurssit ovat hyväksytysti suoritettuna. Näiden lisäksi opiskelijalla tulee olla virka-aseen tasokoe voimassa sekä lain edellyttämät kaksi harjoituskertaa/kalenterivuosi suoritettuna. (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 49–51.)

Edellä mainittujen lisäksi Laki Poliisiammattikorkeakoulusta (1164/2013) 24 §:ssä sanotaan, että opiskelijan on täytettävä poliisimieheksi koulutettavalle asetetut lisävaatimukset, jotta hänet voidaan nimittää määräaikaiseen nuoremman konstaapelin virkasuhteeseen. Näitä opiskelijalta vaadittavia lisävaatimuksia ovat Suomen kansalaisuus, terveydentilaltaan sopiva, nuhteettomuus sekä hänellä on oltava B-luokan ajo-oikeus.

Lisäksi opiskelijalta vaaditaan Poliisihallituksen määräyksen (2020/201374693 fyysisen kunnon testaus poliisihallinnossa) mukaista fyysisen työkyvyn tasoa, jotta hänet voidaan nimittää määräaikaiseen nuoremman konstaapelin virkasuhteeseen (Poliisiammattikorkeakoulu 2022–2024, 51).

3.4 Aiemmat tutkimukset

Ensimmäinen on Marko Laitisen vuonna 2020 valmistunut väitöskirja ”Poliisikoulutuksen uusi paradigma – ammatillisesta asiantuntijaksi: Poliisialan uuden ammattikorkeakoulututkinnon työelämävastaavuus ja vaikutus tutkinnosta valmistuvien opiskelijoiden poliisiammatilliseen osaamisen tasoon”. Laitinen tutki Suomessa vuoden 2014 alussa toteutetun poliisin tutkintokoulutuksen kokonaisuudistusta osana Bolognan prosessin mukaista yhteiseurooppalaisen korkeakoulualueen muodostamista. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten poliisialan työelämälähtöiset osaamisen tavoitteet on kyetty yhdistämään uusimuotoisten ammattikorkeakoulututkintojen asiantuntijuutta korostaviin tavoitteisiin poliisin tutkintouudistuksessa. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin, miten poliisin perustutkinnon muuttaminen ammattikorkeakoulututkinnoksi on vaikuttanut valmistuvien opiskelijoiden ammatillisen osaamisen tasoon. (Laitinen, 2020.)

Laitinen tutkimusaineisto koostui poliisihallinnon esimiesten haastatteluista, poliisin tutkintokoulutuksen kokonaisuudistusta valmistelevan hanketyöryhmän loppuraportista ja Poliisiammattikorkeakoulun ja poliisilaitosten henkilöstö ryhmille suunnatuista kyselytutkimuksista. (Laitinen, 2020.)

Tutkimuksessa kävi ilmi, että poliisin uudistuneen tutkintokoulutuksen osaamisen kehittymiselle asettamat tavoitteet poliisin ammatillisesta osaamisesta ja sen kehittämisen painopisteistä vastasivat hyvin poliisihallinnon esimiesten näkemystä. Tutkintokoulutuksen uudistuksen

keskeisimmät tavoitteet olivat poliisiammatillisen osaamisen varmistaminen, tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatio-osaamisen lisääminen, kansainvälisyysosaamisen lisääminen ja kieli- ja viestintätaitojen kehittäminen. Uudistuksen myötä valmistuvien opiskelijoiden osaamistaso on nousut yleisten kompetenssien osa-alueilla, eniten kuitenkin poliisin tietojärjestelmien käytön, tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatio-osaamisen, kansainvälisyysosaamisen sekä englannin kielen suullisen ja kirjallisen taidon osalla. Uudistuksella ei kuitenkaan todettu olevan yhtä positiivisia vaikutuksia opiskelijoiden ammatilliseen osaamistasoon. Rikostorjunnan osaamisessa oli havaittavissa pientä parannusta, erityisesti rikosilmoitusten kirjaamisessa ja rikosten tunnusmerkistöjen tunnistamisessa. Valvonta- ja hälytystoiminnan osaamisessa oli myös lievää parannusta, erityisesti rangaistusvaatimusten tiedoksiannossa ja voimankäyttöä koskevien säädösten tuntemisessa. Sen sijaan poliisiauton turvallisen kuljettamisen taidot olivat selvästi heikentyneet. Liikennevalvonnan osa-alueella ammatillinen osaaminen on yleisesti heikentynyt. Vaikka liikennevalvonnan työturvallisuuteen liittyvä osaaminen on hieman parantunut, muilla tutkituilla osa-alueilla osaaminen on laskenut. Suurin lasku on tapahtunut ajoneuvojen kuormaukseen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastamiseen liittyvissä taidoissa ja tiedoissa. (Laitinen, 2020.)

Tutkimuksen johtopäätöksenä todetaan, että poliisin tutkintokoulutuksen uudistuksessa on onnistuttu hyvin yhdistämään ja kehittämään Bologna prosessin korostamia asiantuntijuuden kompetensseja. Uudistuksen tavoitteet vastaavat myös hyvin poliisialan työelämän vaatimuksia ja poliisiammatillisen osaamisen kehittämistä. Vaikka tavoitteet ja niiden suunta ovat olleet yhteeneväisiä, poliisilaitosten näkökulmasta kaikkia ammatillisten kompetenssien kehittämiseksi asetettuja tavoitteita ei ole täysin saavutettu. Joillakin ammatillisen osaamisen alueilla osaamistaso on jopa heikentynyt uudistuksen myötä. (Laitinen, 2020.)

Toinen aiheeseen liittyvä tutkimus on Kirsikka Kiiverin vuonna 2020 tekemä opinnäytetyö ”Harjoitteluohjaus valvonta- ja hälytyssektorilla Jyväskylän poliisiasemalla: Ohjaajien kokemukset ja työssä jaksaminen”. Kiiveri haastatteli tutkimuksessaan neljää vuonna 2019 tai sen jälkeen valvonta- ja hälytyssektorilla harjoitteluohjaajana toiminutta konstaapelia. Kiiveri selvitti tutkimuksessaan ohjaajien kuormittuvuutta ohjaustyöstä, millainen ohjaajien perehdytys oli ollut ja kuinka he toivoisivat sitä parannettavan. Lisäksi Kiiveri selvitti millaisilla valmiuksilla opiskelijat saapuvat harjoitteluun ohjaajien mielestä. Kiiveri haastattelemissa konstaapeleilla kolmella oli virkaikää 10–15 vuotta ja yhdellä 5–10 vuotta. Haastateltavilla oli ollut harjoittelijoita ohjattavana kahdesta harjoittelijasta yhdeksään. (Kiiveri, 2020.)

Kiiverin tutkimuksen mukaan ohjaajat kokivat ohjaustyön kuormitustekijöinä muun muassa partioiden resurssien vähäisyyden, koska harjoittelija partiot ajavat alusta saakka samoja tehtäviä kuin muutkin partiot. Muina kuormitustekijöinä pidettiin mm. harjoittelujakson alkua, jolloin kaikki on uutta harjoittelijalle. Osan mielestä kokonaispaketin kasassapitäminen koettiin kuormittavaksi, vaikka partionjohtaja tekeekin partiota koskevat päätökset, on harjoittelijallakin alusta asti

vastuu omasta tekemisestä. Näiden lisäksi vapaaehtoisten harjoitteluohjaajien vähäisyys ja ohjaustyön epätasainen jakautuminen työyhteisön sisällä koettiin kuormittavaksi. Esille nousi vahvasti myös ohjaajien puutteellinen perehdytys. Osa ei ollut saanut perehdytystä lainkaan, eikä edes tiennyt mistä harjoittelun arviointiperusteet löytyvät, vaan näitä tietoja jouduttiin kyselemään aiemmilta perehdyttäjiltä. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että perehdytystä pitäisi jollain tapaa parantaa. Haastateltavat nostivat esiin tarpeen mm. ennen perehdytystä annettavasta pienestä tietopaketesta, jonka pohjalta pystyisi päivittämään omia tietojaan sekä tiedosta, mitä koulussa opetetaan ennen harjoittelua, jotta asioita pystyisi ottamaan paremmin huomioon ohjaustyössä. Positiiviseksi asiaksi nousi organisaation antama tuki ohjaustyötä kohtaan. Haastateltavat kokivat saaneensa vertaistukea muilta harjoittelu ohjaajilta. (Kiiveri 2020.)

Osa haastateltavista oli sitä mieltä, että opiskelijat saapuvat harjoitteluun ihan hyvillä valmiuksilla. Haastattelussa nousi esille, että on tärkeämpää, millainen henkilö on ihmisenä, kuin mitä koulussa on opetettu. ”Puutteena” pidettiin alkukankeutta, joka kesti osalla pidempään kuin toisella ja sen katsottiin liittyvän vahvasti henkilön temperamenttiin. Käytännön asioiden osaamisesta esille nousivat POKEn eli poliisin kenttäjohtojärjestelmän sekä VIRVEN eli viranomaisverkon käyttöön liittyvät asiat, jotka haastateltavien mielestä pitäisi olla hallussa ennen harjoitteluun tuloa. Haastattelijoiden toiveena Poliisiammattikorkeakoululle oli, että juuri ennen harjoittelua käytäisiin tiiviisti läpi POKEn, VIRVEN ja voimankäytöntaktiikkaa. Lisäksi yksittäisenä puutteena esille nousi harjoittelijoiden kyky kuljettaa poliisiautoa. (Kiiveri, 2020.)

Kolmas aiheeseen liittyvä tutkimus on Jarkko Korhosen ja Vili Kovasen tekemä opinnäytetyö vuodelta 2022: ”Nuorempien konstaapeliin kehittyminen valvonta- ja hälytyssektorijaksolla”. Korhonen ja Kovanen haastattelivat neljää Jyväskylän poliisiasemalla ollutta kurssin 2019 4 opiskelijaa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorempien konstaapeliin kehittymistä valvonta- ja hälytyssektorijaksolla aikana ja vastaako Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelman vaatimukset haastateltavien opiskelijoiden mielestä työelämän vaatimuksia harjoittelun alussa. (Korhonen ym. 2022.)

Haastateltavien mukaan Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma antaa riittävät valmiudet valvonta- ja hälytyssektorin aloittamiselle. Vaikka haastateltavat kokivat saaneensa valmiuksia, toivoivat he silti lisää käytännön opetusta ja ohjattujen tietojärjestelmä tuntien lisäämistä. Osa koki voimankäytön koulutusta olleen riittävästi, mutta tietojärjestelmien käyttöön olisi pitänyt perehtyä paremmin. Yksi haastateltava piti tietojärjestelmien tunneilla olevaa opetusta varsin nopea tempoisena. Yksi haastateltava oli sitä mieltä, että sai riittävän pohjan koululta, millä pääsi alkuun. Osa haastateltavista oli sitä mieltä, että olisi kaivannut enemmän ohjattua harjoittelua POKEn ja eri tietojärjestelmien käyttöön, osa puolestaan kaipasi enemmän käytännön harjoitusta vaativiin tilanteisiin, jotta olisi paremmat valmiudet toimia. Kaikki haastateltavat olivat

käyttäneet itsenäiseen opiskeluun varattua aikaa käytännön asioiden opettelemiseen. (Korhonen ym. 2022.)

Korhonen ja Kovanen selvittivät myös tutkimuksessaan, miten opiskelijat kokivat kehittyneensä valvonta- ja hälytyssektorijakson aikana. Haastatteluissa selvisi, että kaikki olivat kokeneet kehittyneensä kasvaneen ammatillisesti ja se oli ollut nousujohteista. Merkittävänä asiana kehityksessä pidettiin ohjaajien roolia. Kahdelle haastateltavalle oli kerrottu heti valvonta- ja hälytyssektorin alussa, mitä heiltä odotetaan, mutta tavoitteita ei ollut asetettu. Yhdelle haastateltavista kerrottiin, ettei häneltä odoteta mitään, eikä tavoitteita asetettu, mutta joitain tiettyjä asioita pyrittiin käymään läpi harjoittelun aikana. Toiselle haastateltavalle oli taas kerrottu, mitä häneltä odotetaan ja hänelle asetettiin yksinkertaisia tavoitteita, lisäksi hänelle oli painotettu, että hän on harjoittelija eikä hänen tarvitse osata kaikkea. (Korhonen ym. 2022.)

Kaikki haastateltavat kokivat kehittyneensä eri tavalla valvonta- ja hälytyssektorijakson aikana. Osa kertoi kehittyneensä peruskeikkojen hoitamisessa ja saaneensa erilaista repertuaaria työkalupakkiinsa, osa taas kertoi kehittyneensä järjestelmien käyttäjänä ja kirjoittajana. Yksi haastateltava taas koki oppineensa paljon myös itsestään, ihmisistä ja erilaisista tilanteista. Haastateltavien mielestä ohjaajilla oli iso rooli heidän kehityksessään. Ohjaajat olivat haastaneet ja antaneet vastuuta harjoittelun edetessä. Lisäksi ohjaajat olivat korjanneet heidän virheitään ja antaneet kehitysideoita oman toiminnan kehittämiseen. Haastateltavat kokivat saaneensa positiivista palautetta ohjaajiltaan onnistumisistaan valvonta- ja hälytyssektorilla. Haastateltavat kertoivat saaneensa vinkkejä muilta kokeneilta poliiseilta heidän kanssansa ajaessaan. (Korhonen ym. 2022.)

Korhosen ja Kovasen tutkimuksessa perehdyttiin myös siihen, oliko haastateltavien ohjaajilla minkäänlaista ohjaaja koulutus taustaa vai ei ja koettiinko tällä olevan vaikutusta haastateltavien kehittymiseen. Kaksi haastateltavaa eivät olleet varmoja oliko heidän ohjaajillaan koulutustaustaa, mutta he kokivat ohjaajien olevan kokeneita ohjaamistyössään. Yhden haastateltavan ohjaajalla oli ohjaaja koulutus ja yhden haastateltavan ohjaaja aloitti ohjaaja koulutuksen valvonta- ja hälytyssektorijakson aikana. Haastateltavien mielestä pelkkä ohjaajakoulutus ei tee hyvää ohjaajaa, vaan ohjaajan oma persoona ja motivaatio koettiin tärkeämmäksi sekä se, kuinka ohjaajan ja harjoittelijan henkilökemiat kohtaavat. Haastatteluissa selvisi, että ohjauksen koettiin tapahtuvan jokaisessa kenttäryhmässä eri tavalla näin ollen olevan hieman pirstaleinen. Haastateltavien mielestä yhteisen ohjaus strategian luominen poliisilaitokselle voisi olla tapa luoda tasa-
puolista ohjausta harjoittelijoille kenttäryhmästä ja ohjaajasta riippumatta. (Korhonen ym. 2022.)

4 Tutkimuksen toteuttaminen

4.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka tavoitteena on tutkittavana olevan ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja tulkinnan antaminen (Kananen 2017, 35). Kvalitatiivinen tutkimus voidaan kuvata tutkimusprosessina, jossa aluksi valitaan tutkijaa kiinnostava tutkimusaihe. Seuraavaksi mietitään mitä aiheesta halutaan tutkia eli muodostetaan tutkimusongelma. Tutkimusongelma muutetaan tutkimus kysymyksi, joihin lähdetään hakemaan vastauksia sopivalla tutkimusmenetelmällä. Laadullisessa tutkimuksessa kysely on yleisimmin käytetty aineistonkeruu menetelmä. Saatu aineisto analysoidaan sopivalla analyysimenetelmällä, jolloin saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin (Kananen 2017,52.)

Tavoitteena laadullisessa tutkimuksessa on kuvata todellista elämää, vaikka todellisuus on moninaista ei todellisuutta voi pirstoa mielivaltaisesti osiin. Vaikka tapahtumat muovaavat toinen toisiaan ja luovat mahdollisuuden löytää monen suuntaisia suhteita, niin laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohde kokonaisvaltaisesti. Pyrkimyksenä löytää tai paljastaa tosiasioita eikä todentaa jo olemassa olevia totuusväittämiä. (Hirsjärvi ym. 2013, 161.)

Kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillisiä piirteitä ovat, että tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedonhankintaa sekä suositaan ihmisiä tiedonkeruun lähteinä. Käytetään laadullisia metodeja aineiston hankinnassa, joissa tutkittavien näkökulmat ja ”ääni” näkyvät, tällaisia ovat mm. teemahaastattelu ja erilaisten dokumenttien analyysi. Valitaan tutkimuksen kohdejoukko tarkoin, ei satunnaisesti ja käsitellään tapauksia ainutlaatuisina ja tulkitaan aineistoa sen mukaan. (Hirsjärvi ym. 2013, 164.)

Määrällinen ja laadullinen tutkimus eivät eroa rakenteeltaan ja tutkimusprosessiltaan toisistaan. Molemmissa tutkimuksissa on tutkimusongelma → tutkimusmenetelmän valinta → aineistonkeruu → aineistonanalyysi → raportointi. Tutkimusten ero tulee tutkimuksen lähtökohdasta, määrällisessä tutkimuksessa tutkijan tulee tuntea tutkittavan aiheen teoriaa eli hänellä täytyy olla esiyymmärrystä ilmiöstä. Kun taas laadullisessa tutkimuksessa tutkija ei tunne ilmiötä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. (Kananen 2015, 128, 197.) Laadullinen tutkimus käsittelee enemmän sanoja ja lauseita, kun taas määrällinen tutkimus perustuu enemmän lukuihin ja tilastoihin. Laadullinen tutkimus ei pyri samalla tavalla yleistämään kuin määrällinen tutkimus. (Kananen 2017, 35.)

Koska tutkimukseni aiheesta oli saatavilla hyvin vähän tietoa eri lähteistä, näin ollen koin laadullisen tutkimuksen sopivan parhaiten tutkimukseeni. Tutkimukseni kannalta koin parhaimman tiedon olevan saatavilla valvonta- ja hälytyssektorin harjoitteluohjaajilta. Aineistonkeruun suoritin tekemällä teemahaastatteluja, joihin osallistui neljä Jyväskylän poliisilaitoksella valvonta- ja

hälytyssektorilla työskentelevää konstaapelia. Vaikka laadullisessa tutkimuksessa ei samalla tavalla pyritä yleistettävyyteen, uskon tutkimukseni kuitenkin antavan tärkeää tietoa siitä millaiset valmiudet opiskelijoilla on harjoitteluun saapuessa. Olisiko asioita joihin koulutuksessa mahdollisesti tulisi kiinnittää huomiota? Ja mitkä ovat keskeisimpiä asioita/ominaisuuksia mitä harjoittelijalta vaaditaan ohjaajien mielestä?

4.2 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on yksi laadullisen tutkimuksen tutkimusmenetelmistä, siinä tutkija haastattelee ilmiön tuntevia henkilöitä ja yrittää näin ollen ratkaista tutkimusongelman. Tutkimus aineistoa kertyy yleensä runsaasti ja se saattaa olla useassa eri muodossa mm. tekstin, kuvien tai nauhoituksen. Aineiston käsittelyn helpottamiseksi se yleensä muutetaan tekstin muotoon. (Kananen 2015, 128–129.) Teemahaastattelu vaatii tutkijalta ja tutkittavalta yhteistä kieltä, sillä usein asioita ei sanota suoraan. Teemahaastattelussa keskustelu tutkijan ja haastateltavan välillä keskittyy etukäteen mietittyjen teemojen ympärille, joilla pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä tietoa. Haastattelun edetessä tutkija usein saa lisää ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä ja pystyy näin ohjaamaan haastattelua kohti tavoitetta. (Kananen 2017, 89–90.)

Yleensä teemahaastattelussa aihepiirit ovat selvillä eli niin sanotut teemat, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys ei ole selvillä. Teemahaastattelulla on myös se hyvä puoli, että se ei ole sidottu pelkästään laadulliseen tutkimukseen, vaan sitä voidaan käyttää myös kvantitatiivisessa tutkimuksessa. (Hirsjärvi ym. 2013, 208.) Lisäksi teemahaastattelussa ei ole määritetty haastattelujen määrää tai sitä kuinka syvälle tutkittavana olevaan aiheeseen mennään. (Hirsjärvi ym. 2009, 47.)

Käytin tutkimuksessani osittain puolistrukturoitua teemahaastattelua, koska teemat ja kysymykset, joita haastattelussa käytin olivat kaikille haastateltaville samat. Teemahaastattelun etuna oli, että kysymysten muoto ja järjestys saattoi vaihdella haastattelun edetessä. Koska haastateltavat henkilöt olivat kollegojani, koin meillä olevan yhteinen kieli asioista puhuttaessa. Näin ollen katsoin teemahaastattelun sopivan parhaiten tutkimukseeni.

4.3 Haastattelujen toteuttaminen

Tutkimuksen haastattelut suoritettiin Jyväskylän poliisilaitoksella vuoden 2024 heinä- ja elokuun aikana. Haastattelin työhön neljää vanhempaa konstaapelia, jotka työskentelevät valvonta- ja hälytyssektorilla. Kysyin haastateltavilta heidän suostumuksensa osallistua tutkimukseen hyvissä ajoin ennen haastatteluja. Lähetin haastateltaville tässäkin työssä olevan haastattelurunгон etukäteen tutustuttavaksi. Haastattelin jokaisen konstaapelin erikseen Jyväskylän poliisilaitoksen tiloissa. Haastattelut toteutettiin haastateltavien virka-aikana ja ne nauhoitettiin litterointia varten.

4.4 Aineiston analysointi

Aineiston litterointi on useimmiten tarkoituksenmukaista laadullisessa tutkimuksessa. Litteroinnilla tarkoitetaan saadun digitaalisen aineiston muuttamista tekstimuotoon. Litteroinnin tekemiseen ei ole yksiselitteistä ohjetta ja se voi vaihdella sanatarkasta hyvin yleisluontoiseen, jossa kirjataan vain sanomisen ydinsisältö. (Kananen 2015, 129.) Litterointiin voi vaikuttaa myös se, että etukäteen ei voida tietää mitä saadusta aineistosta käytetään ja mikä jätetään pois. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysi ja siihen nojautuva aineistonkeruu tulisi jatkaa koko tutkimusprosessin ajan. (Kananen, 2015, 160–161.)

Tutkimukseni analyysimenetelmänä käytin sisällönanalyysiä, jota voidaan pitää laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmänä. Sisällön analyysille tyypillistä on, että sitä voidaan pitää sekä yksittäisenä metodina että väljänä teoreettisena kehyksenä, joka voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. (Sarajärvi ym. 2018, 103.) Sisällön analyysissä saatu aineisto voidaan teemoittaa. Teemoittaminen tarkoittaa sitä, että saatu aineisto jaetaan eri teemoihin yhtäläisyyksien havainnoimiseksi. Kokonaisuudessa kyse on laadullisen aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä erilaisten aihepiirien mukaa. (Tuomi ym. 2018, 104–105.)

Jaoin teemahaastatteluissa saamani aineiston eri teemoihin haastattelurunkoa apuna käyttäen. Teemojen avulla oli helppo rajata mitä aineistoa otin tutkimukseeni ja minkä aineiston jätin pois. Jo litterointi vaiheessa tein aineiston analyysiä kirjoittamalla suurimman osan aineistosta sanatarkasti suorien lainausten tekemiseksi sekä enemmän tutkimuskysymyksiäni ulkopuolelle menevästä aineistosta kirjoitin vain ylös ydinsisällön.

5 Tutkimustulokset

Seuraavissa osioissa käyn läpi Jyväskylän poliisilaitoksen valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevien harjoitteluohjaajien haastatteluista saamani tuloksia. Haastateltavien anonymiteetin suojelemiseksi, käytän heistä nimityksiä ”Haastateltava A, B, C, D”. Lisäksi haastateltavien taustatiedoista käy ilmi heidän virkaikänsä sekä se kauanko he ovat työskennelleet valvonta- ja hälytyssektorilla ja montako harjoittelijaa heillä on ollut sekä milloin viimeisin ohjattava on ollut.

Käytän tutkimustuloksissa suoria lainauksia sekä kerron myös yleisesti haastattelujen tuloksista. Haastateltavien anonymiteetin suojelemiseksi olen muuttanut heidän käyttämiään murre ilmaisuja yleiskielisimmiksi.

Haastateltava A: Virkaikää kolme vuotta ja työskennellyt koko ajan valvonta- ja hälytyssektorilla. Ohjannut kaksi harjoittelijaa alusta loppuun ja toiminut noin viiden harjoittelijan varaohjaajana, kun virallinen ohjaaja ollut pois. Viimeisin harjoittelija ollut vuonna 2024.

Haastateltava B: Virkaikää kahdeksan vuotta ja työskennellyt valvonta- ja hälytyssektorilla noin 5 vuotta. Ohjannut kolme harjoittelijaa alusta loppuun ja toiminut useamman varaohjaajana. Viimeisin harjoittelija ollut vuonna 2024.

Haastateltava C: Virkaikää 13 vuotta ja työskennellyt valvonta- ja hälytyssektorilla yksitoista vuotta. Ohjannut kolme harjoittelijaa alusta loppuun. Viimeisin harjoittelija ollut vuonna 2023.

Haastateltava D: Virkaikää 17 vuotta ja työskennellyt koko ajan valvonta- ja hälytyssektorilla. Ohjannut noin 6 harjoittelijaa alusta loppuun sekä ohjannut jonkun verran puoliksi toisen ohjaajan kanssa. Ajanut harjoittelijoiden kanssa aika säännöllisesti koko virkauran ajan. Toiminut useamman varaohjaajana, kun virallinen ohjaaja ollut pois. Viimeisin harjoittelija ollut vuonna 2023.

5.1 Koulutus

Selvitin teemahaastattelun ensimmäisessä osiossa, millainen käsitys haastateltavilla on Poliisi-ammattikorkeakoulun opetuksesta liittyen valvonta- ja hälytyssektoriin ja onko asioita, joihin haastateltavien mielestä opetuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

Haastateltavat A ja B kertoivat, että heidän opiskeluaikansa on vielä melko tuoreessa muistissa, sillä A valmistui noin kolme vuotta sitten ja B noin viisi vuotta sitten. A mukaan koulussa oli hyviä käytännön "keikkaharjoituksia", mutta niitä oli hänen mielestään liian vähän. B puolestaan korosti, että kokonaisvaltaisia harjoituksia tulisi olla enemmän koulutuksen aikana.

"Haastateltava B: Tosi vähän annettiin aikaa sille, että enemmän pitäisi olla niitä vetoja siellä. Ne kuitenkin valmistavat tähän, mitä tämä arkipäivä täällä oikeasti on."

B:n mielestä koulussa oli kyllä harjoituksia, mutta ne olivat hänen mielestään vähän "sillisalaattia". Tehtiin joku harjoitus, mutta sitten ei kuitenkaan tehty sitä ihan loppuun asti. B:n mukaan opetukseen pitäisi saada enemmän kokonaisuutta, jotta opiskelija ymmärtäisivät seuraavan työvaiheen. Haastateltava A oli asiasta samaa mieltä, että harjoituksiin pitäisi saada enemmän kokonaisuutta.

"Haastateltava B: Voisi olla ihan perus keikkaa, että otetaan joku päihtynyt henkilö kiinni ja kirjataan se sisälle ja tehdään prosessi kokonaan. Joo, vaikka täälläkin oppii, niin antaisi se kuitenkin peruskäsityksen siitä, mitä tämä homma 99 prosenttisesti on. Toki niitä pyssy ja puukko keikkojakin täytyy olla ja se on hyvä, että niitä harjoitellaan."

"Haastateltava A: Ei osata hoitaa keikkaa alusta loppuun, kun ei tiedetä mitä seuraavaksi pitäisi tehdä, koulussa opetusta ei viedä niin pitkälle. Vaikka koululla on niitä kokoaviakin harjoituksia, niin ei ole semmoista, että monta kertaa tehtäisiin"

kaikki putkeen. Harjoittelijat eivät sitten tiedä, miten se työelämässä menee, missä vaiheessa ne asiat tulee. Harjoittelijat eivät oikein välillä ymmärrä, mitä seuraavaksi pitäisi tehdä. Kokonaisuuden hahmottaminen puuttuu ja se koskee kaikkia harjoittelijoita. Vaikka olisi kuinka pätevä, niin semmoinen kokonaisuus puuttuu, koska sitä ei ole opetettu.”

Haastateltava D kertoi käsittäneensä, että opetus koululla on aika teoria painotteista, mutta sisältäen myös käytännön harjoituksia. Hänen mielestään on hyvä, että teoria käydään hyvin läpi ennen harjoitteluun tuloa ja sitä pääsee toteuttamaan myös käytännön harjoituksissa. D oli kuitenkin sitä mieltä, että oikea oppiminen tapahtuu vasta työelämässä.

”Haastateltava D: Siihen liittyen hyvä, että on teoriapohja tullut koulun ja harjoitteiden kautta, niin on pieni tieto hommasta. Sitten kun tulee tähän työelämään niin sellaiset palaset loksahtavat kohdalleen. Eri maailma koulussa, vaikka siellä pyritään mahdollisimman aidonmukaisiin harjoitteisiin, ei ne kuitenkaan vastaa todellisuutta.”

Haastateltava C kertoi, ettei hänellä ole juuri käsitystä nykyisestä koulun opetuksesta, sillä hänen opintojensa alkamisesta on noin viisitoista vuotta. Hän arveli, että opetuksessa on tapahtunut paljon muutoksia tuona aikana. C mainitsi kuitenkin osallistuneensa kursseille koululla ja huomasi, että ainakin yksi asia on säilynyt ennallaan, nimitäin ajoharjoittelurata.

”Haastateltava C: Ilmeisesti sinne kuuluu vielä ajoneuvonhallinta eli poliisiautolla ajamista ja myös sen radan suorittamista. Kävin jollain kurssilla koululla niin näin, kun opiskelijat ajoivat sitä rataa. Rata oli ihan samannäköinen, kun itsekkin sitä silloin ajoi.”

Kun haastateltavilta kysyttiin, mihin opetuksessa pitäisi kiinnittää enemmän huomiota, he toivat esille useita seikkoja. He mainitsivat erityisesti tärkeimmät poliisin tietojärjestelmät, joissa opiskelijoiden osaamisessa oli havaittu eroja ja puutteita. Lisäksi he korostivat tarvetta yhtenäistää opintorakennetta ja päivittää vanhentunutta tietoa vastaamaan nykypäivän vaatimuksia. Haastateltavat ehdottivat myös, että teoriaopetuksesta tulisi karsia vähemmän tärkeitä asioita ja lisätä sen sijaan käytännön harjoituksia. Yksi haastateltavista nosti esille myös opintopisteiden keräämiseen liittyvät haasteet.

Haastateltava C totesi, että hän panostaisi koulutuksessa enemmän POKE- ja PATJA-järjestelmien käyttöön sekä poliisiautolla ajamiseen, koska näissä osa-alueissa on havaittu puutteita ja vaihtelua harjoittelijoiden keskuudessa. Hänen mielestään koulussa opetetaan kyllä myös oikeita ja tärkeitä asioita.

”Haastateltava C: Ei oo siitä kyse, että tänne tulis ihan osaamattomia, joille pitäis kaikki opettaa. Kaikesta ei tarvii tietää kaikkea, mutta sen verran pitää tietää, että mistä se tieto tarvittaessa löytyy. Kaikki tämä heijastuu sitten tänne käytännön työn tekemiseen, sitä en tiedä paljonko niiden opetukseen tulisi käyttää aikaa, kun se on taas sitten enemmän luonteesta kiinni, toiset oppivat nopeammin ja toiset hitaammin.”

C korosti, ettei järjestelmien käyttöä ja tiedonhakua kannata pelätä. Vaikka hän ei osannut tarkkaan sanoa, mitä koulussa opetetaan, hän painotti, että jos virkatehtävässä tarvitaan tietoa, sitä myös haetaan. Lisäksi C toivoi, että koulutuksessa painotettaisiin enemmän organisaatorakenteen ymmärrystä – erityisesti sitä, miten tilanneorganisaatio muodostuu ja millaiset johtosuhteet ovat.

”Haastateltava C: Sillai, että osaa toimia tilanneorganisaatiossa jäsenenä. Se on se juttu, että jos sulle annetaan joku voimankäyttöohje, niin sitten sää noudatat sitä. Sitten jos on vaikka ensisijaisena pääsuunnitelma, niin sitten noudatetaan sitä, eikä mennä varasuunnitelmaan.”

Haastateltava A kertoi, että harjoittelijoilta puuttuu kokonaiskuvan hahmottaminen. Hänen mielestään opiskelijoilla on aikapaljon sitä, että osataan lakipykälät ja toimivalta, mutta semmoinen maalaisjärki ja asioiden yhdistäminen puuttuu. Lisäksi hän karsisi joitakin teoriapuolen opintoja ja lisäisi käytäntöä.

”Haastateltava A: Olen vähän sitä mieltä, ettei valvonta- ja hälytystoiminnan hommia voi oppia sillein, että kirjoittaa esseitä. Vaan siinä tarvis toistoa käytännössä. Ymmärrän sen, että kun on ammattikorkeakoulu kyseessä, niin on tietyt vaatimukset, mitä pitää käydä. Silti käytäntöä pitäisi saada enemmän.”

”Pakkokeinojen kirjausharjoituksia voisi olla enemmän ja puolestaan pakkokeinojen teoriasta voisi vähän nipistää, koska siellä opetetaan aikapaljon semmoisia pakkokeinoja, mitä tässä perus poliisitoiminnassa ei juurikaan käytetä. Kiinniottojen kirjaamista voisi esimerkiksi olla enemmän.”

”Puhuttamista enemmän harjoituksiin ja niistä pitäisi saada suoraa palautetta. Semmoista asiakaspalvelu asennetta lisää.”

Haastateltava B toivoi myös kokonaisuutta opetukseen:

”Se, että jokin asia opetetaan jollain periodilla ja sitten sitä harjoitellaan käytännössä vasta pitkän ajan kuluttua, on haastavaa. Se on vähän semmoista sillisalaattia.”

B nosti esiin myös Poliisiammattikorkeakoulun opetuksen kehittämisen. Hänen mukaansa pitäisi olla enemmän opettajan virkoja, jotka olisivat lyhyt aikaisi, siten että valvonta- ja hälytyssektorilta tulisi käytännön kokemusta ja ajantasaista tietoa sinne. Vanhentuneesta tiedosta hän nosti esiin merkkinä esiin selkälinjamittauksen, jota ei tehdä enää ollenkaan työelämässä, mutta silti sitä opetetaan koululla.

”Haastateltava B: Tehokkuutta, järkevyyttä siihen hommaan ja opetus nykypäivään. Onhan se nyt, jos mietitään, että tuut intoa puhkuen harjoitteluun ja kerrot jonkun jutun ja jotain, minkä pitäisi olla ajantasaisinta tietoa, niin sitten sulle sanotaan täällä, että unohda toi. Koululta pitäisi kumminkin tulla viimekäden tieto. Tilastoista kyllä näkee, kuinka monta kertaa esimerkiksi selkälinjamittauksia on tehty viimeisen 2–3 vuoden aikana. Sen jälkeen miettii, tarvitseeko jotakin asiaa opettaa. Jos sitä perustellaan sillä, että Dronet eivät aina toimi niin yhtä lailla, mitäs sitten tehdään, kun VIRVE tai POKE kaatuu. Ei varmasti ole näitä asioita käyty läpi.”

B:n mielestä koululla on toki hyviäkin opettajia ja kursseja sekä siellä tehdään arvokasta työtä. Hän kuitenkin nosti esiin valvonta- ja hälytyssektorin osalta teknisen tutkinnan sormenjälkiteknikat ja pohti, onko tarpeen opettaa niitä kaikkia, kun kentällä niitä ei juurikaan käytetä. Lisäksi B totesi, että mustesormenjälkien ottaminen henkilökisteröinnissä on hänen mielestään vanhentunutta ja jäänyt historiaan.

Haastateltava D nosti esiin opintopisteiden keräämisen ja läsnäolo pakon tunneilla. Hänen mielestään nykyään, kun kyseessä on Poliisiammattikorkeakoulu, jossa pitää opettaa tietyt opintokokonaisuudet ja ne on käytävä läpi opintopisteiden takia. D painotti, että opiskelun tulisi keskittyä aidosti ammattiin oppimiseen, eikä pelkästään opintopisteiden keräämiseen, koska niitä on pakko saada jostain. Hän myös nosti esiin läsnäolopakot oppitunneilla. D kertoi, että Korona-aikana oli tullut harjoittelijoita, joiden kanssa oli käyty läpi perusasioita keikanajosta, ja he olivat vaikuttaneet siltä, kuin olisivat kuulleet näistä asioista ensimmäistä kertaa. Syvällisemmässä keskustelussa oli käynyt ilmi, että kyseessä oli ollut etäluento, ja D totesi, että kyllä huomaa, kuka on ollut paikalla ja kuka ei.

5.2 Valvonta- ja hälytyssektori

Teemahaastattelun toisessa teemassa käsiteltiin asioita liittyen harjoittelijoiden osaamistasoon heidän saapuessaan harjoitteluun, kuinka he suoriutuvat valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä ja onko harjoittelijoiden osaamisessa puutteita tai selkeitä eroja. Lisäksi selvitin mitkä ovat keskeisimmät asiat/ominaisuudet mitä harjoittelijoilta vaaditaan valvonta- ja hälytyssektorilla sekä onko asioita joihin harjoittelijoiden tulisi kiinnittää huomioita ennen harjoitteluun saapumista.

Kun haastateltavilta kysyttiin, millainen harjoittelijoiden osaamistaso on heidän saapuessaan valvonta- ja hälytyssektorille, he nostivat esiin muun muassa harjoittelijoiden henkilökohtaiset ominaisuudet ja niiden vaikutuksen osaamistasoon, kirjallisen osaamisen sekä harjoittelijoiden fyysiset valmiudet. Haastateltava D ja C olivat sitä mieltä, että harjoittelijoiden välillä on isoja eroja. D:n mukaan valvonta- ja hälytyssektorille saapuessa harjoittelijoiden osaamisessa ja eroissa nousevat esiin henkilökohtaiset ominaisuudet ja aiempi työkokemus. C:n mukaan osaamistaso on ihan kohtuullinen, mutta harjoittelijoiden välillä voi olla suuria eroja, esimerkiksi jos harjoittelija tulee vieraaseen kaupunkiin ja joutuu opettelemaan sen tuntemusta. D:n mukaan pääsääntöisesti osaamistaso mitä koululta tulee, on ihan hyvää.

Haastateltavat A:n mukaan harjoittelijoilla on hyvä teoriapohja. Harjoittelijat oikeasti osaavat toimivaltuuksia sekä lakipykälää ja se on hänen mielestään hyvä asia, mutta käytännön osaamisen kannalta harjoittelijoilta puuttuu kokonaisuuden hahmottaminen. Haastateltava B kertoi harjoittelijoiden kirjallisen osaamisen, järjestelmien käytön ja autolla ajamisen olleen ihan kohtuullisella tasolla. Isoimpana asiana hän nosti esiin joidenkin harjoittelijoiden fyysiset ominaisuudet ja niiden riittämisen voimankäytön tilanteissa.

Haastateltava B: ”Jos puhutaan tämmöisestä kirjallisesta osaamisesta, niin se on ollut ihan hyvää. Tietotaitoa löytyy ja pystyy hakemaan ongelmaan ratkaisun sekä järjestelmät ovat hallussa, se on sillain plussaa. Mutta se mikä näkyy harjoittelijoissa niin varsinkin, jos ruumiinrakenne on semmoinen, ettei ole kauheasti massaa. Niin sitten, kun tulee vääntötilanne, niin siinä on saanut aika yksin toimia. On ollut sitä, että asiakas on aluksi mittaillut kollegaa ja provosoinut, jonka jälkeen aloittanut itse painin. Semmoisille tehtäville, missä on väkivallan uhka, niin tottakai meillä on repertuaaria käytössä vyöllä ja jouduin käyttämäänkin aiemmin mainitsemassani tapauksessa etälamautinta, mutta moni asia olisi paljon helpompaa, jos olisi sitä, että näytetään voimaa, mutta ei käytetä sitä. Sitten oma turvallisuus pitää mieltä ja toki asiat pyritään hoitamaan puhumalla, mutta aina se ei auta. Yksikin keikka oli tässä, että isäntä alkoi heti sanelemaan, miten tehdään ja te ette tule pidemmälle tästä yms. Niin niissä tilanteissa tulee semmoinen olo, että on aika yksin ja homma pitäisi vain hoitaa loppuun. Niin onko se sitten järkevää, että heti joudutaan käyttämään voimankäyttövälineitä, mikä muuten isomman kaverin kanssa olisi hoidettu puhumalla, koska ei asiakas olisi edes lähtenyt tällaiseen kikkailuun.”

Haastateltavien mukaan harjoittelijat suoriutuvat yleisesti ottaen hyvin valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä. Heidän mielestään merkittävin tekijä suoriutumisessa on harjoittelijan luonne ja tausta. Haastateltava A korosti, että suoriutuminen riippuu paljon siitä, miten harjoittelija omaksuu oman roolinsa. Hänen mukaansa joillakin harjoittelijoilla voi olla vaikeuksia suoritua tehtävistä vielä harjoittelun loppuvaiheessakin, mutta pääosin harjoittelijat pärjäävät hyvin, kunhan he

mukautuvat työhön ja oppivat sen rutiinit. A totesi harjoittelun olevan kuitenkin liian lyhyt aika oppia kaikkea ja asioiden pohjustamiseen pitäisi enemmän kiinnittää huomiota koululla.

Haastateltava A: "Koska seuraavan kerran kun tulet kentälle, niin sinun pitäisi olla "valmis poliisi" ja toimia mahdollisesti partionjohtajanakin. Koulussa ehkä liikaa luotetaan siihen, että täällä opetetaan asioita. Meillä ohjaajilla ei kuitenkaan ole mitään koulutusta alkaa opettamaan ketään. Teoria osaaminen on suhteellisen hyvällä tasolla, mutta asiat käytännössä eivät samalla tasolla, mielestäni teoria ja käytäntö eivät oikein kohtaa. Esimerkiksi osataan sanoa jokin lakipykälä ulkoa, mutta ei tiedetä, miten sitä sovelletaan."

Haastateltava B oli samaa mieltä siitä, että harjoittelijat suoriutuvat pääsääntöisesti hyvin, kunhan alun perusasiat on käyty läpi ja niistä päästy eteenpäin. Hän nosti kuitenkin haasteeksi aiemmin mainitsemansa voimankäyttötilanteet ja niissä pärjäämisen. B korosti, että vaikka etäopetus on yleistynyt, fyysisen voimankäytön tunteja pitäisi olla enemmän, joissa harjoitellaan painimista ja välineiden käyttöä.

Haastateltava B oli myös sitä mieltä, että harjoittelijat suoriutuvat pääsääntöisesti ihan hyvin, kunhan alun jutut on käyty läpi ja niistä päästy eteenpäin. Haasteena hän nosti esiin jo aiemmin mainitsemansa voimankäyttötilanteet ja niissä pärjäämisen. B oli sitä mieltä, että vaikka etäopintoihin on paljon siirrytty, pitäisi fyysisen voimankäytön tunteja olla enemmän, joissa painitaan ja jumpataan välineitä.

Haastateltava B: "Vaikka niitä voimankäyttötilanteita ei kauhean useasti tulisi, niin silti pitää olla kyky toimia, kun tilanne tulee. Jos se silloin menee ihan vihkoon, niin kyllä meidän vähän täytyisi tätä asiaa miettiä, ettei siitä nyt ainakaan siellä Polamkissa leikata ja lähitunteja vähennetä."

Haastateltava C kertoi suoriutumisen olevan paljon kiinni harjoittelijan persoonasta. Lähtökohtaisesti harjoittelijat tietävät, mitä eri tehtävillä tehdään. Toki se tekeminen on hitaampaa, kun asioita tehdään ensimmäisiä kertoja, mutta se ei C:n mukaan haittaa. Hän myös korosti, joskus kuulleensa sellaisia vaatimuksia, että harjoittelijoiden pitäisi pystyä tilannejohtamiseen, jota hän piti ihan mahdottomana.

Haastateltava C: "Mutta sellaisia vaatimuksia mitä on joskus kuullut, että pitäis suunnilleen pystyä tilannejohtamiseen tai johonkin muuhun niin se on ihan utopiaa. Et sää sillä koulutuksella pysty, mitä koululla oot saanut ja kun et ole aikaisemmin tehnyt poliisin töitä, niin se on ihan mahdottomuus, se on jopa kokeneelle haastavaa."

Haastateltavan D mielestä harjoittelijat suoriutuvat aika hyvin valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä. Isoimpana vaikuttavana tekijänä suoriutumiseen hän piti harjoittelijan persoonaa ja sitä, mitä hän on tehnyt ennen poliisikoulutuksen alkamista.

Haastateltava D: "Suoriutuminen enemmän kiinni persoonasta kuin siitä, miten asioita sisäistänyt koululla. Peruspohja kaikilla harjoittelijoilla aika hyvä. Just se, että asioita käyty teoriassa läpi, niin moni harjoittelija sanoo, että ymmärtää nyt miksi jotakin asiaa hinkattiin koululla."

Haastateltavilta kysyttäessä harjoittelijoiden osaamistason puutteista, nostivat he esiin muun muassa puutteellisen taidon kuljettaa poliisiautoa, puutteita POKEn, VIRVEN sekä PATJAN käytössä, pärjäämisen voimankäyttötilanteissa ja puutteet työturvallisessa toimimisessa työtehtävillä.

Haastateltava A kertoi harjoittelijoilla olevan puutteita poliisiautolla ajamisessa ja varsinkin hälytysajossa. Myös haastateltavat B ja D nostivat saman asian esille.

Haastateltava A: "Autolla ajamisessa, varsinkin hälytysajossa on puutteita. Koulun hälytysajo ei oikein kuvasta millään tasolla sitä, mitä se oikeasti on. Mutta vaikea se on koululla oikein muutenkaan toteuttaa, pitäisi olla jokin paikka, missä pääsisi ajamaan kovempaa. Harjoittelijat ovat yleensä, varsinkin alkuun aika arkoja siinä, miten autoa käsitellään. Hälytysajossa kuitenkin puutteet korostuvat eniten, kun pitää ajaa liikennesääntöjen vastaisesti. Se, että kirjoitat paperille, miten pitäisi ajaa ja mitä pitäisi ottaa huomioon, ei opeta kuitenkaan ajamaan sitä itse hälytysajoa. Käytännön harjoituksia pitäisi saada enemmän."

Haastateltava B: "Sellaisiakin harjoittelijoita on ollut, joilla ei ole omaa autoa, niin kyllähän se näkyy varsinkin siinä, kun hälytysajoa ajetaan kovaa."

Haastateltava D: "Yks mikä tulee mieleen, on semmoinen opiskelija koululla, joka ei ole juurikaan ikinä autolla ajanut. Mielestäni se on aika iso puute, jos tulet tänne harjoitteluun ja käytännössä et osaa ajaa autolla juuri ollenkaan. Jos mietitään sitä, kun poliisiautolla ajetaan tuolla liikenteessä, niin kaikki katsoo sitä, tietyllä tavalla pitäisi homma olla hanskassa. En tiedä miten nykyään koululla on, mutta ilmeisesti kaikille on sama määrä tiettyä oppiainetta, oli se sitten autolla ajamista tai taktiikkaa, niin kaikki käyvät saman määrän. Sitten jos joku vaatisi vielä harjoitusta jossa-kin, niin pystyisikö esimerkiksi lisäämään jotain osa-aluetta, jos näyttää ettei kaikki ole vielä ihan hallussa. Jos ei ole hirveästi autolla ajanut, niin se näkyy myös ihan liikennesääntöjen noudattamisessa, ei pelkästään auton käsittely taidossa."

Haastateltava A kertoi yhden isoimman puutteen olevan työturvallinentoiminta, joka näkyy esimerkiksi siinä, että ovia availaan turhan rennosti, vaikka siellä voisi olla joku potentiaalisesti väkivaltainen henkilö. Lisäksi välillä harjoittelijoiden asenne on semmoinen, ettei oikein ymmärretä, että työelämässä kaikki ihmiset eivät tykkää poliiseista. Lisäksi hän korosti, että koululla voitaisiin harjoitella enemmän asiakkaan laittoa autoon ja sieltä pois ottamista, koska sitä tehdään työelämässä jatkuvasti.

Haastateltava A: "Aina harjoittelijasta ei oikein tiedä mihin se on valmis, jos tulee oikea tilanne, vaikka mielestäni voimankäytönkoulutus oli hyvää koululla. Ehkä kyse on enemmän siitä, että opeteltaisiin sitä, ettei jouduttaisi siihen voimankäytön tilanteeseen, vaikka aina se ei ole mahdollista. Sellaista tilanteenlukutaitoa ja oman sijoittumisen miettimistä loppuun asti. Se kun siviilistä hypätään tämmöiseen työhön, missä kaikki ihmiset eivät tykkää sinusta, niin pitäisi olla semmoinen valmius-tila toimia työtehtävillä. Luulen, että koulun harjoituksissa, kun vastassa on kurssikaveri tai tuttu voimankäytön opettaja, niin se jää vähän päälle ja sitä painetaan vilkaisella, että eihän tässä nyt ollut mitään. Niin ei sitten oikein osata suhtautua oikeaan kohdehenkilöön."

Haastateltava B nosti myös esiin puutteet voimankäytössä joidenkin harjoittelijoiden osalta. B kertoi hänellä olleen pari keikkaa, joissa joutunut oikeasti miettimään, miten sen saa hoidettua työturvallisesti. Hän korosti sitä, että monelle voi tulla kovana paikkana, jos on haaveillut töistä valvonta- ja hälytyssektorilla ja sitten huomaakin, että siinä pärjäämisessä onkin kaikenlaista.

Haastateltava B: "Olisi hyvä, että poliisikoululla näitä voimankäytönasioita käytäisiin niin, että tietää mitä täällä voi tulla vastaan. Tässä on nyt useamman kerran jo käynyt niin, että iso kaveri ja raudoitetaan sitä ja harjoittelija ei saa kättä selän taakse. Itellä oma käsi hallussa, mutta harjoittelija ei vaan saa kohdehenkilön kättä selän taakse."

Haastateltava C:n mielestä harjoittelijoilla on puutteita POKEn käytössä. Hän kertoi tämän toistuneen jokaisen harjoittelijan osalta. POKElla pitäisi tehdä lyhyessä ajassa hyvin paljon asioita, jotta saataisiin esimerkiksi lisätietoja. PATJAn ja VIRVEN käytön osalta osaaminen on paremmalla tasolla. Haastateltava A kuitenkin nosti esiin, että PATJAn käytön osalta opiskelijat vaativat aika paljon ohjausta, ei niinkään kirjauksissa vaan itse järjestelmän käytössä, varsinkin pakkokeino kirjausten osalta. Haastateltava D kertoi rikosilmoitusten kirjaamisen olevan ihan hyvällä tasolla, mutta POKEn ja VIRVEN käytössä olevan pieniä eroja siihen nähden, miten koululla opetetaan esimerkiksi VIRVEen vastaamaan. Hänen mukaansa käyttämällä kuitenkin oppii.

Haastateltavilta kysyttäessä onko harjoittelijoiden osaamistasossa selkeitä eroja, nosti haastateltava A ja D esiin harjoittelijan persoonan sekä elämäkokemuksen tuoman vaikutuksen.

Haastateltava A kertoi harjoittelijoiden osaamisen olevan koulussa opitun kannalta aika tasaista. Isoimpana yksittäisenä tekijänä hän mainitsi elämäkokemuksen tuoman eron, joka näkyy eniten harjoittelijoiden työyhteisötaitoissa sekä myös työtehtävillä asiakkaiden puhuttamisessa ja kohtaamisessa. Haastateltava D oli asiasta samaa mieltä, että erot osaamistasossa ovat kiinni henkilöstä ja siitä, millainen persoona hän on sekä mitä tehnyt aikaisemmin. Hänen mukaansa kaikki eivät ole hyviä kaikessa, jotkut ovat hyviä kirjaamaan rikosilmoituksia ja toiset taas toisessa asiassa.

Haastateltava A: ”Persoonissa eroja miten oppii ja sisäistää asioita. Elämäkokemuksen tuoma ero näkyy ehkä eniten työyhteisötaitoissa, esimerkiksi jotkut eivät kätele ja joiltakin puuttuu vähän niin kuin käytöstavat. Ja kyllä sen huomaa asiakkaidenkin kanssa sitten, että kun ei ole totuttu asioimaan ja puhumaan ihmisten kanssa.”

Haastateltava B mielestä isoimmat erot ovat fyysisellä puolella, mutta niitä pystyy hänen mukaansa treenaamaan. Muuten harjoittelijat ovat olleet aika tasavahvoja osaamisen suhteen, joihin varmistettiin pääsykokeista ja sen asettamista vaatimuksista. Tietotaidollisesti ollut hyviä harjoittelijoita. Haastateltava C huomautti, että harjoittelijoiden välillä on eroja poliisiauton ajotaidoissa – jotkut ovat parempia kuljettajia kuin toiset. Hän ei kuitenkaan usko, että ajoharjoittelua pitäisi lisätä koulutuksen aikana, vaan ajokokemus karttuu vuosien myötä. Hän korostaa kuitenkin, että ennen kuin on valmis kenttätyöhön, täytyy olla ajokilometrejä takana ja kokemusta auton ajamisesta, sillä se on niin keskeinen osa valvonta- ja hälytyssektorilla. Toisena asiana C nosti esiin, että jotkut harjoittelijat ottavat hirveästi paineita suoriutumisesta ja se vaikuttaa jossain määrin myös tehtävien hoitamiseen. Haastateltava C toivoi, että jokainen harjoittelija olisi rehellisesti oma itsensä. Lisäksi hän haluaisi nähdä enemmän kehitystä ja poliisiksi kasvamista harjoittelijoiden keskuudessa.

Haastateltavilta kysyttäessä mitkä ovat keskeisimmät asiat/ominaisuudet, joita harjoittelijoilta vaaditaan valvonta- ja hälytyssektorilla, kaikki korostivat sosiaalisten taitojen merkitystä niin työtehtävissä kuin työyhteisössä. Haastateltava D painotti kykyä osata esittää asiakkailta oikeita kysymyksiä tai neuvoa heitä tarvittaessa. Hän myös toi esiin sen, että monesti jos poliisilaitos on harjoittelijan ensimmäinen työpaikka, niin tämä kyllä näkyy työyhteisötaitoissa. Harjoittelijan olisi kuitenkin tärkeä päästä mukaan työyhteisöön. Haastateltava C oli asiasta myös samaa mieltä ja korosti sitä, että harjoittelijat ovat erilaisia luonteeltaan. Jotkut ovat heti alkuun tosi rempseitä ja toiset taas sytyvät vähän myöhemmin, toiset taas katselevat ja kuulostelevat pidempään.

Haastateltava C: ”Joskus joku on sanonut sellaisen viisauden, että kannattaa alkuun katella ja kuulostella, eikä tunkea nenäänsä joka asioihin, niin se voi olla ihan fiksu. Tärkeää olisi kuitenkin päästä osaksi työyhteisöä.”

Haastateltava D: ”Suurimmalla osalla harjoittelijoista työyhteisötaidot ovat hyvällä tasolla, mutta ehkä se näkyy eniten ääripäissä. Joku harjoittelija, joka tulee tänne ja luulee osaavansa kaiken ja alkaa neuvomaan meitä työntekijöitä, saattaa olla aikamoinen punainen vaate monelle. Mieluummin pitäisi toimia niin päin, että on avoimin mielin ja pikkusen malttia siihen, ettei ole ensimmäisenä kertomassa, miten hommia tehdään sekä ymmärtää oman asemansa työyhteisössä.”

Haastateltava A toivoi lisäksi harjoittelijoita oma-aloitteisuutta, intoa oppia asioita sekä ymmärrystä työyhteisössä toimisesta.

Haastateltava A: ”Pitää löytyä nöyryyttä ja ymmärtää oma asemansa työyhteisössä, ettei tuo liikaa itseään esille. Mielenpitoita saa kertoa, mutta pitää kunnioittaa auktoriteettia. Tämä näkyy välillä siinä, että päätöksiä joutuu kauheasti perustelemaan ja väntämään. Tämä on ohjaajan kannalta aika raskasta, kun ns. itsestään selviä asioita pitää alkaa väentämään rautalangasta. Tottakai saa kyseenalaistaa ja kertoa oman mielipiteensä, mutta miten sen esittää on iso merkitys. Kyseessä on kuitenkin linjaorganisaatio, missä on tietynlainen hierarkia, joka pitäisi ymmärtää.”

Haastateltava B nosti sosiaalisten taitojen lisäksi esille, että harjoittelijoilta vaaditaan riittäviä fyysisiä ominaisuuksia. Haastateltava C mielestä harjoittelijoilta vaaditaan myös henkistä kestävyyttä, koska lähtökohtaisesti kaikki asiat, joiden kanssa ollaan tekemisissä ovat ikäviä. Lisäksi hän nosti esiin sen, että harjoittelijoiden olisi hyvä tiedostaa, että kaikki asiakkaiden sanomiset eivät pidä paikkaansa.

Haastateltava C: ”Sitten semmoinen asia, se on sinänsä hellyttävää, että harjoittelijoilla on vielä sellainen tietynlainen usko ihmisiin ja niin kuin pitääkin olla, että ei saa kyynistyä. Ei ole hyvä juttu se kyynistyminen, mutta ei ole hyvä juttu sekään, että kun nuo rosvot näkee, että on harjoittelija, niin ne vies sitten ihan satanolla ja harjoittelija uskoo kaiken. Tämä olisi hyvä tiedostaa harjoitteluun tullessa.”

Ohjaajilta kysyttäessä onko asioita joihin harjoittelijoiden tulisi panostaa ennen harjoitteluun tuloa, oli haastateltava A sitä mieltä, että kannattaa miettiä valmiiksi mitä ottaa töihin mukaan, eikä tulla ihan takki auki katselemaan mitä täällä tehdään. Lisäksi hän korosti, että kannattaa pitää huoli, että on kiinnostunut, motivoitunut ja haluaa oppia uusia asioita. Jotain pieniä asioita voi hänen mukaansa kerrata, mutta ei kannata liikaa ottaa stressiä. Haastateltava C toi esiin, että harjoittelijan olisi hyvä pohtia omaa suhtautumistaan poliisityöhön ja lähestyä sitä avoimin mielin sekä olla rehellinen itselleen ja muille. C korosti myös, että harjoittelijan olisi hyvä miettiä etukäteen, missä asioissa hän kaipaisi kehitystä, ja jatkaa näiden taitojen kehittämistä harjoittelun aikana. Hän toivoi, että näistä kehityskohteista käytäisiin avointa keskustelua ohjaajan kanssa. Lisäksi C painotti, että on tärkeää olla valmis vastaanottamaan uutta tietoa ja rohkeasti kysyä

asioista, joista ei ole varma. Haastateltava C totesi, että paikallistuntemusta voi kehittää, jos harjoittelupaikkakunta ei ole ennestään tuttu, jotta olisi edes jonkinlainen käsitys siitä, missä liikutaan. Haastateltava B puolestaan mainitsi, että harjoittelijan olisi hyvä kerrata ne osa-alueet, joista harjoittelu alkaa.

Vapaa sana osiossa haastateltavat nostivat esiin ohjaustyön kehittämisen sekä pääsykoe vaatimukset. Haastateltava B oli sitä mieltä, että harjoitteluohjauksen kehittäminen olisi osittain paikallaan. Hänen mukaansa valtakunnallisesti ohjaamisessa pitäisi olla yhtenäinen linja ja ohjaajina pitäisi toimia ohjaustyöhön motivoituneita henkilöitä.

Haastateltava B: "Harjoittelu ohjauksella on kuitenkin kauaskantoiset vaikutukset jatkoa ajatellen. Jos mietitään, että harjoittelija tulee intoa puhkuen ja sitten joku, joka on väkisin laitettu ohjaajaksi ilmoittaa ensimmäisenä aamuna, ettei hän olisi halunnut harjoittelijaa, niin ei se ihan oikein mene. Se on jo ihan resurssienkin tuhlausta."

Haastateltava C nosti esiin, että organisaatiotasolla ohjaajia voisi olla enemmän, koska varsinkin alkuun ohjaustyö on aika rankkaa, koska siinä on paljon asioita opetettavana. Hänen mielestään se, millainen poliisi harjoittelijasta tulee, on paljon kiinni ohjaajasta.

Haastateltava C: "Jos ohjaajaa ei kiinnosta yhtään, niin ohjattava saa todella huonon alun ja se on melkein tärkeimpiä hommia, että saisi ohjattua hyvin. Ohjaustyö on oikeasti aika rankkaa, se vaatii siltä ohjaajalta paljon enemmän kuin, että olisi ihan normaalisti töissä."

Haastateltava D nosti esiin Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijavalinnat. D kertoi, että jos pääsykriteerejä lasketaan, jotta opiskelijoita saadaan riittävästi kouluun, näkyy se työelämässä. Hän toivoikin, ettei olisi sellainen tilanne, että näkee heti harjoittelijasta, ettei olla edes jäämässä poliisihallintoon.

Haastateltava D: "On vaan keksitty, että johonkin kouluun pitää mennä ja haetaan poliisikouluun. Sitten käydään koulut ja täällä jo puhutaan, että ei tiedä mitä seuraavaksi tekisi. Toinen ryhmä on semmoinen, josta näkee heti, että tämä on semmoinen homma, jota oikeasti haluaa opiskella ja työllistyä tähän. Vielä niihin pääsykoe kriteereihin, että jonkinlainen tasohan olisi oltava. Se on huono tie, että aletaan pudottamaan kriteerejä sen takia, että saadaan kouluun riittävästi porukkaa. Mieluummin sitten niin päin, että jos ei ole tarpeeksi hakijoita, niin sitten odotetaan, koska kyllä niitä joskus on. Eniten tämä näkyy henkilöiden persoona puolella ja siinä, että ollaan vaan pyörähtämässä täällä. Se on ehkä myös semmoinen motivaatio kysymys, monesta näkee, ettei ole satasella se motivaatio kaikissa asioissa."

6 Tutkimuksen johtopäätökset

Tässä osiossa käyn vielä lyhyesti lävitse tutkimukseni tulokset. Tutkimukseni johtopäätökset perustuvat Jyväskylän poliisilaitoksen valvonta- ja hälytyssektorilla toimivien konstaapelien haastateluista saamiini vastauksiin sekä näiden vastausten vertailuun teoriapohjani kanssa.

Millainen on ohjaajien käsitys Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta liittyen valvonta- ja hälytyssektoriin? Ja onko asioita, joihin koulutuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota?

Haastateltavien käsitykset Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta vaihtelivat jonkin verran. Kaksi haastateltavaa, joilla opinnot olivat suhteellisen tuoreessa muistissa valmistuttuaan noin 3 ja 5 vuotta sitten, mainitsivat, että koulussa järjestetään käytännönharjoituksia. Kahden haastateltavan mielestä käytännönharjoituksia pitäisi kuitenkin olla enemmän ja niiden pitäisi olla enemmän kokonaisvaltaisia, jotta opiskelijat ymmärtäisivät, miten asiat oikeasti etenevät työelämässä. Kaksi haastateltavaa kertoivat koululla olevan teorian opetusta aika paljon, mutta pitivät sitäkin tärkeänä. Yksi kuitenkin korosti sitä, että suurin osa Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneista opiskelijoista tulee aluksi tekemään ihan peruspoliisityötä, oli sitten valvonta- ja hälytyssektorilla tai rikostorjunnan puolella. Hän pitikin tärkeänä ylipäätään kiinnittää huomiota opetuksessa ihan perusasioissa pysymiseen ja jättää opetuksessa vähemmälle enemmän YAMK- opintojen puolelle kuuluvat asiat, jotta opetus ja työ kohtaisivat mahdollisimman hyvin. Toinenkin haastateltava nosti esiin sen, vaikka kyseessä on Poliisiammattikorkeakoulu, johon tietyt opintokokonaisuudet kuuluvat, ei valvonta- ja hälytyssektorin hommia opita siten, että kirjoitetaan esseitä, vaan käytännönharjoituksia pitäisi saada enemmän.

Tutkimuksessani yksi haastateltavista korosti, että Poliisiammattikorkeakoulun opetuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota POKEn ja PATJAn käyttöön sekä poliisiautolla ajamiseen, koska näissä osa-alueissa on havaittu puutteita opiskelijoilla. Kaksi muuta haastateltavaa puolestaan painotti, että opetuksessa tulisi keskittyä enemmän kokonaisuuksien hallintaan. Lisäksi yksi haastateltava ehdotti opetuksen kehittämistä tuomalla koulutukseen lyhyempiä opettajan virkoja, jotta opetukseen saataisiin ajankohtaista tietoa suoraan työelämästä.

Tutkimukseni teoriapohjassa esiteltyssä Korhosen ja Kovanen vuonna 2022 tekemässä tutkimuksessa todettiin Poliisiammattikorkeakoulu antaa haastateltavien mielestä riittävät valmiudet aloittaa harjoittelujakso valvonta- ja hälytyssektorilla. Haastateltavat kuitenkin toivoivat opetukseen lisää käytännönharjoituksia sekä ohjattujen tuntien lisäämistä tietojärjestelmien opetukseen. (Korhonen ym. 2022.)

Millainen harjoittelijoiden osaamistaso on harjoitteluun saapuessa ohjaajien mielestä?

Onko osaaminen hyvällä tasolla vai onko siinä puutteita?

Kaksi haastateltavaa oli sitä mieltä, että harjoittelijoiden saapuessa osaamistasossa on isoja eroja. Isoimpina vaikuttavina tekijöinä osaamistasoon pidettiin harjoittelijan henkilökohtaisia ominaisuuksia ja aiempaa työkokemusta. Yksi haastateltava oli sitä mieltä, että harjoittelijoilla on hyvä teoriapohja, mutta käytännön osaamisessa ja kokonaisuuden hahmottamisessa on puutteita. Toinenkin haastateltava oli sitä mieltä, että kirjallinen osaaminen, järjestelmien käyttö ja autolla ajaminen ovat ihan kohtuullisella tasolla harjoitteluun saapuessa, mutta joidenkin harjoittelijoiden pärjäämisessä fyysisen voimankäytön tilanteissa on ollut puutteita. Tutkimukseni teoriapohjassa esitellyssä Kirsikka Kiiverin vuonna 2020 tekemässä tutkimuksessa haastateltavat olivat sitä mieltä, että harjoittelijat saapuvat ihan hyvillä valmiuksilla harjoitteluun. Tärkeämpänä pidettiin henkilön persoonaa, kuin sitä, mitä Poliisiammattikorkeakoulussa on opetettu. Haastateltavien mukaan ”puutteena” pidettiin alkukankeutta, joka kesti osalla pidempään kuin toisilla ja sen katsottiin liittyvän vahvasti henkilön persoonaan. Käytännön asioiden osalta puutteita havaittiin POKEn ja VIRVEN käytössä sekä kyvyssä kuljettaa poliisiautoa. (Kiiveri, 2020.)

Tutkimukseni haastateltavilta erikseen kysyttäessä, harjoittelijoiden puutteista. Kolme haastateltavaa nosti esiin harjoittelijoiden puutteellisen kyvyn kuljettaa poliisiautoa. Puutteet näkyivät varsinkin hälytysajossa, mutta myös ihan poliisiauton käsittelyssä ja jopa liikennesääntöjen noudattamisessa. Yksi haastateltava nosti esiin harjoittelijoiden puutteellisen suhtautumisen työturvalliseen toimintaan. Toinen haastateltava kertoi joillakin opiskelijoilla olleen puutteita myös voimankäytössä, ja toivoi tähän kiinnitettävän koululla riittävästi huomiota. Yksi haastateltava kertoi harjoittelijoilla olleen puutteita myös POKEn käytössä, joka oli toistunut jokaisen harjoittelijan kohdalla.

Miten harjoittelijat suoriutuvat valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä?

Haastateltavien mielestä harjoittelijat suoriutuvat pääsääntöisesti ihan hyvin valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä. Isoimpana vaikuttavana tekijä suoriutumiseen eri tehtävistä haastateltavat pitivät henkilön persoonaa ja sitä, millainen elämäkokemus hänellä on. Yksi haastateltava nosti esiin harjoittelijoiden suoriutumisen olevan paljon kiinni siitä, miten he omaksuvat oman roolinsa. Hän kuitenkin korosti sitä, että harjoittelu on liian lyhyt aika oppia kaikkea ja koululla pitäisikin kiinnittää enemmän huomiota tähän.

”Koska seuraavan kerran kun tulet kentälle, niin sinun pitäisi olla ”valmis poliisi” ja toimia mahdollisesti partionjohtajanakin. Koulussa, ehkä liikaa luotetaan siihen, että täällä opetetaan asioita.”

Useampi haastateltava kertoi harjoittelijoiden pärjäävän pääsääntöisesti ihan hyvin eri tehtävillä, kunhan sellaisesta ”alku kankeudesta” on päästy eteenpäin. Yksi haastateltava nosti esiin

voimankäytön tilanteet ja niissä pärjäämisen. Hän oli sitä mieltä, että vaikka etäopintoihin on paljon siirrytty, pitäisi fyysisen voimankäytön tunteja olla enemmän. Vaikka hänen mielestään voimankäytön tilanteita ei kauhean useasti tule, pitäisi kuitenkin olla kyky toimia, kun tilanne tulee.

Mitkä ovat keskeisimmät asiat/ominaisuudet mitä harjoittelijoilta vaaditaan valvonta- ja hälytyssektorilla?

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että sosiaalisia taitoja vaaditaan niin työtehtävissä kuin työyhteisössä. Yhden haastateltavan mielestä sosiaalisia taitoja tarvitaan asiakkaiden puhuttamisessa, mutta myös työyhteisötaidoissa. Hän piti tärkeänä sitä, että harjoittelijat ymmärtäisivät oman asemansa työyhteisössä ja toimisivat sen mukaisesti, jotta pääsisivät mukaan työyhteisöön. Yksi haastateltava toivoi harjoittelijoilta oma-aloitteisuutta, intoa oppia asioita sekä ymmärrystä työyhteisössä toimimisesta. Yksi haastateltava kertoi, että harjoittelijoilta vaaditaan henkistä kestävyyttä, koska lähes kaikki asiat, joiden kanssa ollaan tekemisissä ovat ikäviä.

Yhden haastateltavan mielestä ennen harjoitteluun saapumista, harjoittelijoiden kannattaa pitää huolta, että on kiinnostunut, motivoitunut ja haluaa oppia asioita. Toinenkin haastateltava korosti sitä, että on avoimin mielin, rehellinen itselleen sekä muille ja valmiina ottamaan uutta tietoa vastaan. Haastateltavien mielestä, jotain pientä voi kerrata, mutta ei kannata ottaa liikaa stressiä. Yksi haastateltava nosti esiin sen, että jos tulee harjoitteluun esimerkiksi täysin vieraaseen kaupunkiin, kannattaa tutustua paikkoihin hieman etukäteen, jotta pysyisi paremmin kartalla missä liikutaan.

6.1 Yhteenveto

Tutkimuksen tuloksissa ilmeni, että harjoittelijoiden teoriaosaamista voidaan pitää hyvällä tasolla, mutta käytännön osaamisen puolella olisi vielä kehitettävää. Yhtenä isoimpana yksittäisenä puutteena nousi esiin harjoittelijoiden puutteellinen kyky kuljettaa poliisiautoa. Tämä asia nousi esiin myös kahdessa aikaisemmassa tutkimuksessa, jotka ovat esitelty tässä työssä. Lisäksi tietojärjestelmien osalta POKEn eli poliisin kenttäjohtajärjestelmän käytössä havaittiin puutteita.

Tuloksista selvisi myös, että opiskelijat suoriutuvat pääsääntöisesti ihan hyvin valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä. Merkittävimpänä tekijänä tehtävistä suoriutumiseen pidettiin sitä, millainen henkilön persoona on ja sitä, millainen elämäkokemus hänellä on. Ohjaajien mielestä harjoittelijoilta vaaditaan hyviä sosiaalisia taitoja niin työtehtävissä kuin työyhteisössä. Harjoittelijoilta toivottiin oma-aloitteisuutta, kiinnostusta asioita kohtaan ja valmiutta sekä motivaatiota ottaa uutta tietoa vastaan.

Koulutuksen osalta toivottiin käytännön harjoitusten lisäämistä ja kokonaisuutta harjoituksiin, jotta opiskelijat ymmärtäisivät paremmin, miten asiat oikeasti etenevät työelämässä. Yksi

haastateltava korosti sitä, että suurin osa Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneista opiskelijoista tulee aluksi tekemään ihan peruspoliisityötä, oli sitten valvonta- ja hälytyssektorilla tai rikostorjunnan puolella. Hän pitikin tärkeänä ylipäätään kiinnittää huomiota opetuksessa ihan perusasioissapysymiseen, jotta opetus ja työelämä kohtaisivat mahdollisimman hyvin.

7 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tieteellisen tutkimuksen luotettavuuden mittareina toimivat yleensä reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetti tarkoittaa tulosten pysyvyyttä eli vaikka tutkimus uusittaisiin, saataisiin samat tulokset. Validiteetti taas tarkoittaa sitä, että tutkitaan oikeita asioita. (Kananen 2017, 175.) Opinnäytteeni aiheesta ei ollut saatavilla paljoa tietoa julkisista lähteistä. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta ei pystytä samalla tavalla arvioimaan ja laskemaan kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa, niinpä luotettavuus on tutkijan arvion ja näytön varassa. Tutkimuksen luotettavuutta pystytään lisäämään myös keräämällä aineistoa eri lähteistä sekä hyödyntämällä aiempia tutkimuksia, joita pystytään vertaamaan saatuihin tuloksiin. (Kananen 2017, 175–177.)

Tutkimuksen haastatteluihin osallistui neljä henkilöä, jotka työskentelevät Jyväskylän valvonta- ja hälytyssektorilla. Näin pyrittiin saamaan riittävän laaja tutkimusaineisto, jota vertaamalla aiempiin tutkimuksiin ja yhdistämällä eri lähteitä, saatiin aikaan aineistotriangulaatio. Triangulaatiolla eli monilähteisyydellä pyrittiin parantamaan tutkimuksen luotettavuutta (Kananen 2017, 178). Opinnäytteeni aiheeseen liittyen oli tehty kolme aiempaa tutkimusta. Kirsikka Kiiverin vuonna 2020 tekemä opinnäytetyö: ”Harjoitteluohjaus valvonta- ja hälytyssektorilla Jyväskylän poliisiaseamalla: Ohjaajien kokemukset ja työssä jaksaminen”, Jarkko Korhosen ja Vili Kovasen tekemä opinnäytetyö vuodelta 2022: ”Nuorempien konstaapelien kehittyminen valvonta- ja hälytyssektorijaksolla” sekä Marko Laitisen vuonna 2020 tekemä väitöskirja: Poliisikoulutuksen uusi paradigma- ammattilaisesta asiantuntijaksi: Poliisialan uuden ammattikorkeakoulututkinnon työelämävastaavuus ja vaikutus tutkinnosta valmistuvien opiskelijoiden poliisiammatillisen osaamisen tasoon. Verrattuna näihin tutkimuksiin, omassa tutkimuksessani ilmeni samankaltaisia havain- toja, mikä vahvistaa uskoani tutkimukseni luotettavuuteen.

Tutkimuksen reliabiliteettia mitattaessa on otettava huomioon, että kyseessä oli kvalitatiivinen tutkimus ja aineisto on kerätty haastattelujen avulla, näin ollen suurin osa tutkimuksestani perustuu täysin haastateltavien omiin kokemuksiin ja näkemyksiin. Haastattelu on hyvin joustava menetelmä ja se soveltuu useisiin eri tutkimustarkoituksiin. Haastattelussa ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavaan, mikä mahdollistaa saada esiin vastatusten taustalla olevia motiiveja. (Hirsjärvi ym. 2009, 34.) Haastateltava voi kuitenkin kokea haastattelun monella tapaa itseään uhkaavaksi tai pelottavaksi tilanteeksi (Hirsjärvi ym. 2013, 206). Haastattelussa on

taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia, mikä saattaa myös heikentää haastattelun luotettavuutta (Fobby 1995, 118, viitattu teoksessa Hirsjärvi ym. 2013, 206).

Koin kuitenkin, että haastatteluissa vallitsi luottamuksen ilmapiiri ja haastateltavat kertoivat aidosti omia näkemyksiä ja kokemuksiaan. Luottamusta vahvistavana tekijänä pidin myös sitä, että kuulun haastateltavien kanssa samaan organisaatioon sekä sitä, että haastateltavat pysyvät tutkimuksessa anonyymeinä. Kaikkien näiden seikkojen valossa pidän tutkimustani luotettavana.

7.2 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksessa noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä, joka perustuu rehellisyyteen, huolellisuuteen, tarkkuuteen ja objektiivisuuteen. Tieteellisessä tutkimuksessa tulisi käyttää tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tutkimusmenetelmiä. Tutkimusmenetelmillä tarkoitetaan aineistonkeruu-, analyysi- ja arviointimenetelmiä. (TENK 2012, 6.) Tutkimus edellyttää tutkimusluvan hakemista, koska tutkimuksessa aiotaan haastatella poliisin henkilöstöä. Tutkimuslupa haettiin Sisä-Suomen poliisilaitokselta, koska haastateltavina oli vain yhden poliisilaitoksen henkilöstöä. (Poliisi (AMK) -opinnäytetyön ohje 2024, 11.)

Tutkimuksessa käytettiin aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua, joten tutkimuksen eettisyyttä täytyy pohtia myös haastateltavien näkökulmasta. Asianmukainen haastateltavien informointi lisää tutkimusprosessin läpinäkyvyyttä ja haastateltavien luottamusta siihen, että heitä koskeva tutkimusaineisto käsitellään vastuullisesti. (Kananen 2017, 191). Haastateltavilta saatiin suostumus tutkimukseen osallistumisesta suullisesti. Haastateltaville lähetettiin sähköposti, jossa kerrottiin tutkimuksen aiheesta ja tavoitteesta, anonymiteetistä, haastattelun sisällöstä ja kestosta sekä toteutusajankohdasta. Lisäksi haastateltaville lähetettiin haastattelukysymykset etukäteen tutustuttavaksi ja ne olivat nähtävillä myös haastattelussa. Haastattelut toteutettiin Jyväskylän poliisilaitoksella heidän virka-aikanaan siten, että haastateltaville ei aiheutunut kohtuutonta haittaa. Lisäksi ennen haastatteluja informoin asiasta päivän kenttäjohtajaa ja sovin hänen kanssaan haastattelujen toteuttamisesta.

Tutkimusaineisto tallennettiin sähköisesti ja sitä säilytettiin salasanoin suojatuilla laitteilla. Tutkimuksen päätyttyä kaikki aineisto hävitettiin poistamalla se kaikilta laitteilta.

8 Pohdinta

Tässä osiossa käyn läpi tutkimukseni tukoksia sekä opinnäytteeni onnistumista. Opinnäytteen tarkoituksena oli selvittää Jyväskylän poliisilaitoksella työskentelevien harjoittelun ohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia opiskelijoiden osaamistasosta ja miten he suoriutuvat valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä. Lisäksi tarkoitus oli selvittää mitkä ovat keskeisimmät

asiat/ominaisuudet mitä harjoittelijoilta vaaditaan valvonta- ja hälytyssektorilla sekä millainen käsitys ohjaajilla on Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta ja onko opetuksessa asioita, joihin tulisi heidän mielestään kiinnittää enemmän huomiota.

Opinnäytteen tavoitteena oli tuottaa tietoa Poliisiammattikorkeakoululle siitä, kuinka opetus vastaa työelämän vaatimuksia, antaa tietoa harjoitteluun tuleville opiskelijoille työelämän vaatimuksista sekä palvella harjoitteluohjaajia antamalla heille tietoa Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja aineistonkeruu menetelmänä toimi teemahaastattelu. Mielestäni tämä oli oikea valinta tutkimuksen toteuttamisen ja aineiston saannin kannalta. Vaikka haastattelut olivatkin aika suuri töisiä ja veivät paljon aikaa tutkimuksesta, olisi niistä saatua tietoa ollut muutoin vaikea saada. Halusin toteuttaa haastattelut kasvotusten, koska koin pääseväni tällöin parempaan vuorovaikutukseen haastateltavien kanssa ja täten saamaan mahdollisimman kattavat vastaukset kysymyksiini.

Tutkimuksen tuloksissa ilmeni, että harjoittelijoiden teoriaosaaminen on hyvällä tasolla, mutta käytännön taidoissa, erityisesti poliisiauton kuljettamisessa, on kehitettävää. Tämä puute on tullut esiin myös kahdessa aiemmassa tutkimuksessa. Lisäksi havaittiin puutteita POKE-tietojärjestelmän käytössä.

Harjoittelijat suoriutuvat valvonta- ja hälytyssektorin tehtävistä yleensä ihan hyvin, mutta persoonallisuus ja elämäkokemus vaikuttavat merkittävästi suoriutumiseen. Ohjaajat korostivat sosiaalisten taitojen, oma-aloitteisuuden ja oppimishalun tärkeyttä. Koulutuksen osalta toivottiin lisää käytännön harjoituksia, jotta opiskelijat ymmärtäisivät paremmin työelämän vaatimuksia.

Tutkimuksen kannalta pidän näitä edellä mainittuja asioita tärkeinä. Valvonta- ja hälytyssektorin osalta työssä vaaditaan niin teoria kuin käytännön osaamista. Vaikka maailma muuttuu, peruspoliisityön vaatimukset säilyvät hyvin pitkälti samoina, ja juuri näiden seikkojen vuoksi katson, että niihin on tärkeää kiinnittää huomiota myös koulutuksessa.

Halusin toteuttaa työni täysin julkisena opinnäytetyönä, jotta mahdollisimman moni pääsisi sen lukemaan. Tästä syystä aihetta on käsitelty yleisluontoisesti ja siitä on jätetty pois kaikki salassa pidettävä materiaali. Mikäli työ olisi tehty salattuna olisi siinä ollut mahdollista käsitellä tarkemmin esimerkiksi tutkimukseeni liittyviä poliisin tietojärjestelmiä. Lisäksi tutkimuksessa olisi pystytty hyödyntämään mahdollisesti poliisintietojärjestelmistä löytyvää materiaalia.

Opinnäytetyö oli itselleni ensimmäinen, mikä toi mukanaan monenlaisia haasteita. Alkuun aiheen valinta ja sekä työn käynnistyminen veivät omanaikansa. Koska tutkimuksessa haastateltiin poliiseja, vaati tutkimus myös tutkimusluvan, jonka hakeminen ja saaminen ei ollut ihan yksinkertaisin ja nopein prosessi. Työskennellessäni harjoitteluni aikana valvonta- ja

hälytyssektorilla halusin tehdä opinnäytetyön, joka voisi mahdollisesti kehittää Poliisiammattikorkeakoulun opetusta ja luoda parempia valmiuksia tuleville harjoittelijoille sekä antaa positiivisia vaikutuksia erityisesti harjoitteluohjaajina toimivien työhön. Ohjaajat tekevät arvokasta työtä ja suuret kiitokset siitä kaikille varsinkin tutkimukseeni osallistuneille. Valvonta- ja hälytyssektori ja koko poliisikoulutus on hyvin laaja osa-alue. Tutkimuksen rajaaminen toikin siltä osin omat haasteensa, joita joutui miettimään tutkimuksen edetessä. Tutkimuksen tekeminen oli kokonaisuudessaan pitkä, mutta omalla tavallaan antoisa prosessi.

8.1 Mahdollisia jatkotutkimusaiheita

Haastatteluissa korostui tarve kehittää ohjaustyötä, ja uskon, että tämän tutkiminen olisi tärkeää. Ohjaustyöllä on merkittävä vaikutus ohjattavan uran kannalta, joten jos ohjaajiksi valitaan henkilöitä, jotka eivät ole motivoituneita tai kiinnostuneita tehtävästään, se ei hyödytä ketään. Yksi haastateltava toi esiin, että ohjaustyöhön tulisi luoda yhtenäiset käytännöt valtakunnallisesti. Tästä voisi tehdä esimerkiksi koko Suomen kattavan kyselytutkimuksen, jolla selvitettäisiin, miten ohjaustyötä eri laitoksilla toteutetaan ja mitä mieltä ohjaajat ovat siitä.

Toinen mahdollinen jatkotutkimusaihe voisi olla, miten uudistetut pääsykoevaatimukset ovat vaikuttaneet opiskelijoiden osaamistasoon. Tässä tutkimuksessa voitaisiin haastatella esimerkiksi Poliisiammattikorkeakoulun opettajia heidän näkemyksiensä saamiseksi sekä poliisilaitosten henkilöstöä, jotta voitaisiin selvittää, näkyvätkö pääsykokeiden muutosten vaikutukset työelämässä.

Kolmas mahdollinen jatkotutkimusaihe voisi tarkastella, miten kasvaneet opiskelijamäärät vaikuttavat opiskelijoiden osaamistasoon sekä siihen, miten Poliisiammattikorkeakoulun ja poliisilaitosten resurssit riittävät opetuksen ja ohjauksen tarpeisiin. Lisäksi voisi tutkia, miten hyvin opetus ja työelämän käytännöt saadaan pysymään yhtenäisinä.

Kolmantena jatkotutkimusaiheena voisi olla lisääntyneiden opiskelija määrien vaikutukset opiskelijoiden osaamistasoon sekä siihen, kuinka Poliisiammattikorkeakoulussa ja poliisilaitoksilla resurssit riittävät opettamiseen/ohjaustyöhön. Ja kuinka opetus ja työelämän käytännön kohtaaminen saadaan pidettyä.

Lähteet

Haikansalo, A. & Korander, T. 2024: Poliisi (AMK) -opinnäytetyö ohje. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu. Luettavissa: <https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/poliisi-AMK-opinnaytetyon-ohje.pdf> Luettu: 8.5.2024.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009: Tutkimus haastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino, Helsinki.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2013: Tutki ja kirjoita. 15.–17. painos. Helsinki, Tammi.

Honkonen, R. 2000: Työssä oppiminen osana poliisin peruskoulutusta. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 8. Oy Edita Ab, Helsinki.

Kananen, J. 2015: Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä, Suomen yliopistopaino Oy.

Kananen, J. 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä, Suomen yliopistopaino Oy.

Kiiveri, K. 2020: Harjoitteluohjaus valvonta- ja hälytyssektorilla Jyväskylän poliisiasemalla. Ohjaajien kokemukset ja työssäjaksaminen. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/352511/ON_Kiiveri.pdf?sequence=2&isAllowed=y Luettu: 12.5.2024.

Korhonen, J. & Kovanen, V. 2022: Nuorempien konstaapelien kehittyminen valvonta- ja hälytyssektorijaksolla. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/740883/ON_Korhonen_Kovanen.pdf?sequence=2&isAllowed=y Luettu: 12.5.2024.

Laitinen, M. 2020: Poliisikoulutuksen uusi paradigma – ammatillisesta asiantuntijaksi. Poliisialan uuden ammattikorkeakoulututkimuksen työelämävastaavuus ja vaikutus tutkinnosta valmistuvien opiskelijoiden poliisiammatilliseen tasoon. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Luettavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/124028/978-952-03-1808-6.pdf?sequence=2&isAllowed=y> Luettu: 30.8.2024

Poliisiammattikorkeakoulu 2022: Poliisi (AMK) -tutkinto (180 op) opetussuunnitelma lukuvuodet 2022–2024. Luettavissa: <https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/Poliisi-amk-opetus-suunnitelma.pdf/739255c8-04c2-f693-c381-0128bbe13c09/Poliisi-amk-opetussuunnitelma.pdf?t=1709046496046> Luettu: 12.5.2024.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki, Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta, TENK 2012: Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf Luettu: 14.5.2024.

Liite 1 Saatekirje

Hei,

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään osallistumaan opinnäytetyöni teemahaastatteluun. Teen opinnäytetyötä aiheesta ”Poliisiopiskelijoiden osaamistaso Jyväskylässä. Työharjoitteluohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia opiskelijoiden osaamistasosta valvonta ja hälytyssektorilla”.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Jyväskylän poliisiasemalla toimivien työharjoitteluohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia poliisin (AMK) -tutkinnon opiskelijoiden osaamistasosta ja kyvystä toimia valvonta- ja hälytyssektorilla harjoittelun aikana. Työn tavoitteena on tuottaa tietoa Poliisiammattikorkeakoululle siitä, kuinka opetus vastaa työelämän vaatimuksia, antaa tietoa harjoitteluun tuleville opiskelijoille työelämän vaatimuksista sekä palvella harjoitteluohjaajia antamalla heille tietoa Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta. Tutkimuksessa kerätään tietoa teidän näkemyksistänne ja kokemuksistanne edellä mainittuihin asioihin.

Osallistumisen vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaa ehtoista.

Toteutus

Tutkimus toteutetaan henkilökohtaisina haastatteluina, joiden alustava toteutus olisi kesä-heinäkuun välisenä aikana. Tulen olemaan teihin yhteydessä myöhemmin haastattelu ajankohdan sopimiseksi. Haastattelut kestävät noin 30–60 min vastausten mukaan ja ne nauhoitetaan litterointia varten. Haastattelut pyritään järjestämään virka-aikana Jyväskylän poliisilaitoksella.

Tutkimukseen on haettu lupa Sisä-Suomen poliisilaitokselta. Tutkimuksen tekijänä tulen käsittelemään antamianne tietoja ehdottoman luotettavasti. Haastatteluja sisältävät tallenteet analysoidaan, jonka jälkeen ne tuhotaan. Tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden nimi- ja muut henkilötiedot eivät tule ilmi tutkimusraportissa.

Tietojen luottamuksellisuus ja tietosuoj

Haastatteluaineistoa käsitellään täysin luottamuksellisesti. Teidän nimenne toimitetaan kahdelle opinnäyteohjaajalleni, haastateltavien aitouden toteamiseksi. Muuten tutkimuksessa saatuja tietoja ei luovuteta ulkopuolisille. Vastaajien anonymiteetti varmistetaan, eikä saadun tutkimusaineiston perusteella vastaajia pysty yksilöimään. Tutkimuksen valmistuttua kaikki aineisto hävitetään.

Lisätietoja

Mikäli teillä on kysyttävää tutkimukseen liittyen, voitte olla yhteydessä tutkimuksen toteuttajaan eli allekirjoittaneeseen.

Yhteistyöstä kiittäen,

Antti Kumpula, antti.kumpula@poliisi.fi

Liite 2 Haastattelurunko

Taustatiedot

1. Virkaikä ja kauan olet työskennellyt valvonta- ja hälytyssektorilla?
2. Montako kertaa olet toiminut harjoittelijan (pää)ohjaajana ja milloin viimeksi?

Teema 1 Koulutus Poliisiammattikorkeakoulussa

3. Millainen käsityksesi on Poliisiammattikorkeakoulun opetuksesta liittyen valvonta- ja hälytyssektoriin? Pitäen sisällään mm. ajotekniikka ja -taktiikka, operatiivinen kenttätoiminta ja sen johtaminen, voimankäyttö ja voimankäytön taktiikat, valvonta- ja hälytystoiminnan perusteet ja rikostorjunnan perusteet.
4. Onko asioita, joihin mielestäsi poliisiammattikorkeakoulun opetuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota? Miksi?

Teema 2 Valvonta- ja hälytyssektori osaaminen

5. Millainen mielestäsi harjoittelijoiden osaamistaso on valvonta- ja hälytyssektorille saapuesssa?
6. Miten harjoittelijat mielestäsi suoriutuvat valvonta- ja hälytyssektorin eri tehtävistä?
7. Onko harjoittelijoiden osaamistasossa puutteita? Millaisia?
8. Onko harjoittelijoiden osaamistasossa selkeitä eroja? Millaisia?
9. Mitkä ovat mielestäsi keskeisimmät asiat/ominaisuudet mitä harjoittelijoilta vaaditaan valvonta- ja hälytyssektorilla?
10. Onko asioita joihin harjoittelijoiden tulisi panostaa ennen harjoitteluun tuloa?
11. Vapaa sana aiheeseen liittyen.